

DRAUGAS

PERIODICALS
AUGUST 05, 2004
Vol. XCV

95-IEJI METAI

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, RUGPJŪČIO - AUGUST 05, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-04-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 149
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Lietuvių telkiniai:
„Minties odisejos“
baigiamosios
varžybos, CA.
JAV LB Michigan
apygardos
suvažiavimas.
2 psl.

Būtina iš esmės
reformuoti valstybės
paramos šeimai
politiką.
Turtingiausios
pasaulio valstybės.
3 psl.

Prezidentui Antanui
Smetonai - 130!
Knygos apie pal.
J. Matulaitį.
4 psl.

I Vilnių atkeliavo
vengrų fotografijos
meno paroda.
Lietuvių muzikos
aktualijos.
5 psl.

Prie Dariaus ir
Girėno paminklo.
Lemonto LB
gegužinė.
„Draugo“ knygynelyje.
6 psl.

Sportas

* Stresas, kurį patiria
treneriai per futbolo run-
gtynes, dažnai juos verčia
rūkyti. Taip jie stengiasi palen-
ginti savo „kančias“. Tačiau dėl
Europos futbolo sąjungų susi-
vienijimo priimtų taisyklių apie
draudimą rūkyti treneriams
rungtynių metu paskelbė ofi-
cialioje interneto svetainėje.

* Olimpinių žaidynėms
Atėnuose besiruošiantis JAV
vyrų krepšinio rinktinė išvy-
kė į Europą pradėti pralaimė-
jimų. Antradienį pirmosiose
rungtynėse amerikiečiai Vokie-
tijoje 78:95 pralaimėjo Europos
čempionato bronzos medalininkams
Italijos krepšininkams, kurie
pataikė net 15 tritaškių iš 35
bandymų. Tai buvo pirmasis
JAV krepšinininkų pralaimėjimas,
kai komandoje žaidžia tik
NBA rungtyniaujantys žaidė-
jai.

* Nepriklausomai nuo
paskutiniųjų pogrupio var-
žybų su Slovakija, Lietuvos
rinktinė jau užsitikrino vietą
Baltarusijoje vykstančio Euro-
pos beisbolo čempionato de-
vynių komandų B grupės varžy-
bų pusfinalyje. Antradienį lie-
tuviai nežaidė, o vietą tarp ketu-
rių stipriausių komandų mūsų
rinktinėi užtikrino Bulgarijos
rinktinė, 11:10 įveikusi Lenki-
jos komanda.

Naujausios žinios

* Lietuvos kariai semiasi
žinių apie narkomanijos ir
kitų priklausomybių žala.
* Lietuviškos degtinės
mėgėjai užsienyje jos gali įsi-
gyti internetu.
* Nedarbas Lietuvoje lie-
pą išaugo iki 6.7 proc.

Valiutų santykis
1 USD — 2.874 LT
1 EUR — 3.452 LT

Žiniasklaidos pranešimai pakurstė įsisiūbavusį skandalą

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Žiniasklaidai pranešus, kad į parlamentą galio kėsėsi emigruojantis kviesti į du teisėjai, generalinis prokuroras Antanas Klimavičius paprašė tris teisėsaugos institucijas skubiai pateikti visą turimą informaciją apie galimą teisėjų kvišininkavimą.

Tai, kad į parlamentą įta-
riamo kvišininkavimą skandalo
gali būti įsivėlę teisėjai, ku-
riems privati bendrovė galejo
sumokėti po 50,000 litų kvišin-
kavimą, remdamosi neįvardytais neofici-
aliais šaltiniais, antradienį
pranešė LNK TV žinios.

Reaguodamas į šį praneši-
mą, trečiadienį generalinis pro-

kuroras A. Klimavičius Valsty-
bės saugumo departamento (VSD)
generalinio direktoriaus Arvydo
Pocius, Specialiųjų tyrimų
tarnybos (STT) direktoriaus
Valentino Junoko ir Kriminalinės
policijos biuro Organizuoto
nusikalstamumo tyrimo
vyriausiosios valdybos vyriausiojo
komisaro Jurijaus Milevskio pa-
reikalavo skubiai pateikti visą
šių žinybų turimą informaciją
apie galimą teisėjų kvišininkavi-
mą, jeigu šios žinybos tokią me-
džiagą turi.

Prezidentas Valdas Adam-
kus trečiadienį paragino Teismo
tarybos ir Aukščiausiojo teismo
pirmininką Vytautą Greičių,
kad Aukščiausiojo teismo pir-

mininkas nedelsiant informuotų
apie bet kokį teisėjų nusizen-
gimą ar neteisėtą veiklą.

Anot LNK pranešimo,
sausio mėnesį per STT bendro-
vėje „Rubicon“ atliktą kratą
bendrovės direktoriaus Arūno
Matiučio kompiuteryje ir opti-
nėse laikmenose rastą duomenų
apie įmonių grupės „Rubicon
group“ finansinius atsiskaity-
mus, kuriuos STT pareigūnai
vadina įmonės juodąja buhalterija.

Anot pranešimo, neoficialių
šaltinių teigimu, STT agentai
vienoje optinėje laikmenoje
aptiko įrašą, kad dviem teisė-
jams yra sumokėta po 50,000
litų.

STT vadovas Valentinas Ju-
nokas televizijai sakė negalintis
komentuoti ikiteisminio tyrimo
medžiagos, tačiau nepaneigė,
kad tokie įrašai rasti.

„Tikrai aš negaliu kome-
ntuoti ikiteisminio tyrimo me-
džiagos. Ikiteisminio tyrimo me-
džiaga neskelbtina“, sakė V. Ju-
nokas.

Anot pranešimo, „Rubicon
group“ vadovo Andriaus Janu-
konio veiklą tiriantys Generali-
nės prokuratūros pareigūnai
neoficialiai pripažįsta žiną apie
tokią STT turimą informaciją,
tačiau prokuratūros vadovai sa-
ko medžiagos apie galimą tei-
sėjų korupciją iš V. Junoko dar
negavę.

„Bent jau Generalinėje pro-
kuratūroje šiuo metu tokios me-
džiagos nėra“, sakė generalinio
prokuroro pavaduotojas Ginta-
ras Jasaitis.

„Rubicon group“ valdybos
pirmininkas A. Janukonis ir
bendrovės „Rubicon“ direkto-
rius A. Mačiutis šiuo klausimu
nepasiskė.

Tuo tarpu „Rubicon group“
trečiadienį pareiškė, kad įvel-
gia teismams daromą spau-
dimą.

„Paskutinėmis dienomis
teismų sistemai daromas spau-
dimas, siekiant iš anksto suda-
ryti neigiamą teisėjų nusistaty-
mą grupės atžvilgiu“, rašoma
bendrovės pranešime spaudai.

Valdančioji dauguma savo noru neatiduos valdžios populistams

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Valdančiosios Naujo-
sios sąjungos (socialliberalų)
vadovas, Seimo pirmininkas Ar-
tūras Paulauskas teigia apsi-
sprendęs dalyvauti rudenį vyk-
siančiuose Seimo rinkimuose ir
būti formuojamo su socialdemo-
kratais rinkimų susivienijimo
vienu vadovu. Šio susivienijimo
tikslas — sutrukdyti populist-
inei Darbo partijai ateiti į val-
džią.

Dar liepą politikos užkuli-
siuose buvo kalbama, kad spar-
čiai krentant Naujosios sąjun-
gos populiarumui, A. Paulaus-
kas esą svarstė galimybę pasi-
traukti iš politikos ir verstis ad-
vokatura.

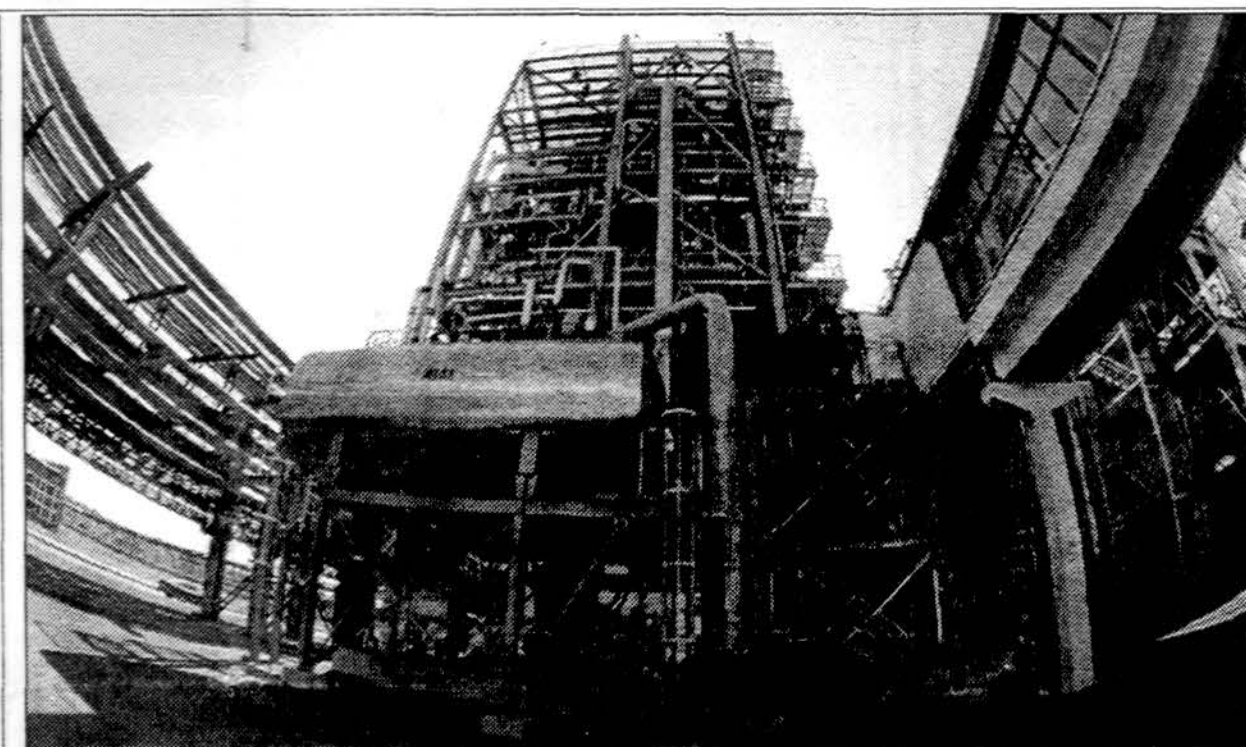
A. Paulauskas teigė neturintis
garantijų, kad Socialdemokra-
tų partijos vadovas Algirdas
Brazauskas bus įrašytas į rin-
kimų susivienijimo sąrašą, ta-

čiau patvirtino, kad premjeras
sutiko duoti sąrašui savo vardą.
Anot A. Paulausko, linkstama
prie nuomonės, kad abiejų par-
tijų rinkimų darinys vadinsis
„A. Brazauskas ir A. Paulauskas
susivienijimas „Už darbą Lietu-
vai““.

Pasak A. Paulausko, su
LSDP deramasi, kad rinkimų
kandidatų sąrašas būtų for-
muojamas santykiu „vienas so-
cialliberalas su 2–2.5 socialde-
mokratais“.

Pirmenybę kandidatų sąra-
še atstovauti Naujai sąjungai
turėtų, pasak A. Paulausko,
dabartiniai Seimo nariai social-
liberalai.

„Viena pagrindinių sąlygų
— kad nebūtų kvišininkavimo
šešėlio, bus atsižvelgta į jų ge-
bėjimą dirbti Seime, šiame
susivienijime, nelakstyti į kitas
partijas“, sakė A. Paulauskas.

Trečiadienio rytą nutrūkus elektros energijos tiekimui buvo sustabdyta didžiausia Baltijos valstybėse azotinių trąšų gamybos įmonė „Achema“. Išankstiniais duomenimis, gedimas įvyko pastotėje remonto metu. Jonavoje, kurioje yra įsikūrusi gamykla, maždaug pusvalandį po įvykio buvo jaučiamas stiprus amoniako tvaikas. Gamto-saugininkai aplinkinėje teritorijoje trumpam užfiksavo ore 7-10 proc. didesnę negu leista amoniako koncentraciją. Dėl nuostolių gamykla žada pateikti ieškinį „Lietuvos energijai“.

Algirdas Sabaliauskas (ELTA) nuotr.

Apmokestinus pajamas užsienio bankuose, užgriuvo skundai

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (ELTA) — Valstybinei mokesčių
inspekcijai pradėjus apmokesti
tinti į gyventojų sąskaitas už-
sienio bankuose pervedamas
pajamas — teismas ir ikiteis-
minius mokesčius ginčus nagri-
nėjanti Mokesčių ginčų komi-
sija užvertė skundais.

Valstybinei mokesčių ins-
pekcijai gavus informaciją iš
Latvijos mokesčių administra-
toriaus apie į mūsų valstybės
gyventojų sąskaitas iš užsienio
pervestas pajamas, jos buvo ap-
mokestintos 20 proc. tarifu.

Visos aplinkybės liudija,
kad tai asmens pajamos, per-
vestos 2000-2001 m. nuolat, ne-
didelėmis sumomis, nurodant,
jog tai darbo užmokestis.

„Visos faktinės aplinkybės
ir pateikiami paaiškinimai —
apverktini“, pabrėžia komisijos
pirmininkas.

J. Reksnys prognozuoja,
kad iš kitų valstybių pradėjus
gauti informaciją apie bankuo-
se laikomus indėlius ir gautas
palūkanas — skundų daugės.

„Priešolė mokėti mokesčius
yra kaip amnezija — kai žmo-
gui primenama apie šią prievo-
lę, tai tampa nemaloniu siur-
prizu, ypač, jeigu jam primena-
ma po poros metų“, juokauja Fi-
nansų ministerijos sekretorė
Ingrida Šimonytė.

Pareigūnė numato, kad ši
problema pamažu išnyks, kai
Europos Sąjungos valstybės na-
rės pradės reguliariai keistis
informacija apie gyventojų in-
dėlius bankuose.

Socialdemokratas neketina trauktis iš partijos

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Buvusiam Seimo na-
riui Vyteniiui Andriukaitiui So-
cialdemokratų partijos prezi-
diuom posėdyje gali būti pasiū-
lyta palikti partiją, tačiau poli-
tikas nesutinka to padaryti, ra-
šo dienraštis „Lietuvos rytas“.

Dienraščio teigimu, partijos
narys parlamentaras Juozas
Bernatoniš teigė, jog kol bus už-
baigtas tyrimas, V. Andriukaitis
turėtų sustabdyti savo narystę.

Seimo Socialdemokratinio
susivienijimo frakcijos vadovė
Irena Šiaulienė taip pat mano,
kad teisingas sprendimas būtų,
jei V. Andriukaitis sustabdytų
narystę.

Parlamentarė pasikalbėjo
su V. Andriukaitiu ir susidarė
įspūdį, kad jis lyg ir pasirengęs
tokiam žingsniui.

Tuo tarpu V. Andriukaitis
dienraščiui kategoriškai parei-
šė neketinantis stabdyti narys-
tės partijoje.

„Niekas neprivers manęs to
daryti“, sakė politikas.

Politiko nuomone, pakanka,
kad jis sustabdė narystę parti-
jos prezidiume, taryboje ir va-
dyboje, taip pat paliko Seimą.

„Jeigu man dar reikėtų su-
stabdyti narystę partijoje, tai
reikėtų, kad man yra metamas
šešėlis. Aš tam nematau pagrindo.
Esu sąžiningas ir švarus žmogus“,
sakė V. Andriukaitis.

„Aš matau tam tikrą liniją,
nes, ko gero, esu klūstis A. Pau-
lauskos ir A. Brazauskos suarte-
jimui“, sakė V. Andriukaitis.

Ilga laiką vienu galimų A.
Brazauskos įpėdinių laikytas po-
litikas tvirtino nepritaria so-
cialdemokratų ir socialliberalų
sąjungai, taip pat nepritaria
bendram šių partijų kandidatų
sąrašui per Seimo rinkimus.

Jėgas vienija liberalcentristai ir konservatoriai

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Opozicijoje esantys
konservatoriai ir liberalcentris-
tai netrukus žada paskelbti apie
glaudų bendradarbiavimą per
ateinančius Seimo rinkimus bei
galimo susivienijimo suformavi-
mą naujame parlamente, rašo
dienraštis „Kauno diena“.

Liberalų ir centro sąjungos
vienas vadovų Gintaras Stepo-
navičius dienraštį informavo,
kad jau kurį laiką vyksta šios
politinės jėgos ir konservatyv-
sios Tėvynės sąjungos dialogas,
siekiant susitarti dėl bendra-
darbiavimo per būsimus rin-
kumus.

Deramasi ir dėl kai kurių
vienmandatinių apygardų pasida-
lijimo, palaikymo per antrąjį

rinkimų ratą bei porinkiminio
susivienijimo sudarymą.

Konservatorių Jurgis Raz-
ma patvirtino, kad toks dialogas
vyksta.

Galutinai jis turėtų būti už-
baigtas kitą savaitę, po to, kai ši
savaigtalį įvyks liberalcentristų
ir konservatorių sąskrydis. Li-
beralų ir centro sąjunga savaitę
galį posėdžiaus bei poilsiaus šei-
mų stovykloje prie Platelių eže-
ro, o Tėvynės sąjunga — Ari-
galoje.

Kitą savaitę numatoma pa-
sirašyti abiejų partijų bendra-
darbiavimo susitarimą. Jis bus
iš kelių punktų. Pirmuoju bus
paskelbtos bendros politinės
vertybės.

Antrajame ketinama nuro-

Jėgas vienija liberalcentristai ir konservatoriai

dyti tas vienmandates apygar-
das, kuriose bus keliami tik
konservatorių arba tik liberal-
centristų kandidatai.

Likusiose apygardose abi
partijos kels savo kandidatus,
tačiau pasizadės laikytis korek-
tiškos rinkimų kovos ir nekriti-
kuoti vienas kito.

Trečiuoju susitarimo punk-
tu numatoma paskelbti, kad
konservatoriai ir liberalcentris-
tai suvienys savo pastangas
remdami tuos partijų kandida-
tus, kurie pateks į antrąjį Seimo
rinkimų ratą.

Ketvirtame ketinama pa-
skelbti, kad abi partijos bendra-
darbiaus ir po Seimo rinkimų,
sudarydamos jungtinį susivieni-
jimą.

Žiaurioji S. Gaidjurgio gauja — teisiamųjų suole

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (ELTA) — Vilniaus apygardos
teismas trečiadienį pradėjo na-
grinėti klaidę Sigitą Gaidjurgio
ir jo gaujos narių baudžiamąją bylą.

45 metų S. Gaidjurgis ir še-
ši jo bendrininkai kaltinami
nužudę 17 žmonių Lietuvoje ir
Latvijoje, įvykdę 9 sprogdimus
įvairiuose Lietuvos miestuose,
grobę ir naikinę svetimą tur-
tą. Nusikaltimai įvykdyti
1996-1998 metais.

S. Gaidjurgis savo kaltės
nepripažįsta. Generalinės pro-
kuratūros prokurorui Artūrai
Urbeliui skaitant kaltinamąjį
aktą, jis dažnai juokėsi pasi-
keisdamas replikomis su šalia
sėdėjusiu bendrininku Arminu
Grazužiniu.

Teismo posėdžio pradžioje
S. Gaidjurgis jau ne pirmą kar-
tą reikė nušalinimą ikiteis-
minį tyrimą atlikusiam proku-
rorui A. Urbeliui, kuris esą su-
kurpė bylą iš spaudoje aprašy-

Sigitas Gaidjurgis
Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

ty „dviejų žmonių pasakų“. Ta-
čiau teismas šį nušalinimą at-
metė kaip nepagrįstą.

2001 metų rugšėjį S. Gaid-
jurgis buvo sulaikytas su savo
asmens sargybinu — 30 metų
Renatu Šadeikiu ir 34 metų
gaujos nariu Artūru Darnumi.
Praėjus kelioms savaitėms po

suėmimo, R. Šadeikis pradėjo
duoti parodymus pareigūnams,
vėliau prabilo ir kiti gaujos na-
riai. Apie kai kuriuos nusikal-
stimus pareigūnams papasakojo
Panevėžio „tulpinių“ gaujos na-
rys Virginijus Baltušis.

Daugelį savo aukų S. Gaid-
jurgis su bendrininkais nužudė
dėl asmeninių nesutarimų, bi-
jodamas galimo sudorojimo, o
kitų atskratė slepdamas šias
žmogžudystes. Kankinimams ir
žudynėms nusikaltėliai naudo-
jo peilius, įkaitintą žarsteklį,
šaunamuosius ginklus, o kai
kurias savo aukas tiesiog pas-
maugdavo. Nužudytųjų palaik-
ai buvo užkasami miškuose,
kai kurie — iki šiol nerasti.

Su S. Gaidjurgio gauja taip
pat siejami sprogdinimai, ku-
riais nusikaltėliai siekė pa-
kenkti aukštiems teisėsaugos
pareigūnams — buvo tikimasi,
kad jie neteks postų, nes
triukšmingų sprogdimų ne-
pavyks išaiskinti.

LIETUVIŲ TELKINIAI

SANTA MONICA, CA

Lietuviukai
„Minties odisejos“
finalinėse varžybose

Gegužės 28-birželio 2 d. Maryland įvykusiose pasaulinėse „Minties odisejos“ finalinėse varžybose dalyvavo maža, bet vieninga, Santa Monica Lietuvių jaunimo klubo grupė. Atidarius varžybas, dalyvaujant 750 komandų iš 15 pasaulio šalių, šeši lietuviai, grojant Lietuvos himną, įnešė į salę Lietuvos trispalvę. Mes ir vėkėme, ir džiaugėmės, kad esame Lietuvos dalis, kad esame bendraminčių ir draugų ratas! Dar neišblėsus kelių išpuodžiū, kviečiu pokalbiui varžybų dalyvius: jų tėvelius — Gidą Urbonių ir Laurą Remeiką bei vadovę Auksuolę Jackūnaitę.

— **Prašau plačiau paaiškinti apie „Minties odisejos“ programą, kokia tai programa, kokie jos tikslai?**

Auksuolė: „Minties odiseja“ — tai pasaulinė švietėjiška programa jaunimui. Jos tikslas — lavinti vaikų ir jaunimo kūrybiškumą, vaizduotę. Prieš 25 metus New Jersey universiteto profesoriaus dr. S. Miklauskas įkūrta programa, šiuo metu skaičiuoja tūkstančius dalyvių, praktiškai visuose pasaulio žemynuose.

Kiekvienais metais yra sukuriamos ir programos dalyviams pateikiamos 5 skirtingos užduotys — nuo karaliaus Arturo legendų inscenizavimo, iki inžinerinių konstrukcijų montavimo. Komanda, sudaryta iš 5-7 narių, pasirinkusi vieną užduotį, turi atrasti kūrybišką jos sprendimą ir pateikti 7 minučių teatralizuotą pristatymą. Nuo mums įprasto teatro „Minties odiseja“ skiriasi tuo, kad vaidinimo scenarijus, personažai, kostiumai, dekoracijos turi būti sukurta pačių vaikų. Suaugusieji šiuo atveju gali būti tik patarėjai. Vaidinimo kūrybiškumas, idėjos originalumas, pateikimas ir kiti komponentai vertinami taškais.

Kita dalis — spontaniškos užduoties sprendimas. Ši užduotis nėra žinoma nei komandos dalyviams, nei vadovams iki

pat varžybų dienos. Vaikai turi sugalvoti ir pateikti sprendimą be išankstinio pasirengimo ir suaugusių pagalbos. Tai struktūrų montavimas iš pateiktų šiaudelių, popierinių lėkštelių, ar kitų buitinių apyvokos daiktų; garsinių signalų sukūrimas; kūrybiškas duoto daikto ar reiškinio apibūdinimas. Spontaniškos užduoties surinkti taškai pliusuojami prie komandos vaidinimo rezultato.

Mažiausiai kartą per metus komandos susirenka į įvairias varžybas ir festivalius. Geriausiai pasirodžiusieji regioninėse varžybose, įgyja teisę vykti į valstijas, o vėliau į Pasaulio finalą, kuris vyksta įvairiose JAV valstijose.

— **Koks buvo Santa Monica Lietuvių jaunimo klubo kelias į šias garbingas finalines varžybas?**

Auksuolė: Pasirengimas varžyboms prasidėjo dar 2003 metais lapkričio mėn. Buvo pasirinkta mitologinė užduotis. Jos tikslas — sukurti vaidinimą, kuriame dalyvautų dvi mitologinės būrybės. Viena — pasirinkta iš duoto sąrašo (graikų mitologijos), kita — sukurta pačios komandos. Taip pat svarbi užduoties sąlyga — sumontuoti dekoraciją, kuri pasirodymo eigoje pasikeistų.

Porą mėnesių vyko įvadinis darbas. Buvo studijuojami graikų mitai, susipažinta su lietuviškomis mitologinėmis būtybėmis: laume, aitvaru, perkūnu, saule. Komanda sukūrė savo personažą Lomverą (Laumės ir Aitvaro derinys). Jis visus gąsdinęs savo baisia isore, bet turėjęs gerą širdį, galintį išgelbėti pasaulį. Vaidinime vaikai dainavo savo sukurta dainą, kalbėjo lietuvių ir anglų kalba.

Pats spektaklis keitėsi daugybę kartų. Paskutinis variantas buvo pakeistas, likus vos keletai dienų iki kelionės į Maryland. Tačiau vaikai savo vaidybą papirko ne tik žiūrovus, bet ir komisijos narius. Buvo aukštai įvertintas pasirodymo

Varžybų vadovai ir dalyviai.

originalumas, idėjos kūrybiškumas, išradimai, kostiumai, dekoracijos, muzika. Nepaisant, kad savo amžiaus grupėje Santa Monica Lietuvių jaunimo klubo vaikai buvo jauniausi (budami vos 6-8 metų amžiaus, varžėsi su 12 metų vaikais), tačiau jų entuziazmas, energija, artistiškas buvo įvertinti labai aukštais taškais.

Austė (7 metų): Aš vaidinu Feniksą, paukštį su geltonomis ir raudonomis plunksnomis. Kai jis sudegė, jis ir vėl atgyja. Aš „sudegiau“, nukritau ir vėjas mane nupūtė į kitą šalį, kur gyvena pabaisos. Viena pabaisa, vardu Lomveras, išgąsdino mane. Nesupratau, kokia kalba jis kalba. Bet jis turėjo tokią akį, kurią paskaitė mano mintis ir suprato mane. Jis davė man širdį. Mes pasidarėm geri draugai.

Perkūnas nenorėjo, kad Lomveras būtų mano draugas. Jis visus sudegino. Lomveras ir vėl išgelbėjo mus — medžius ir kalną. Perkūnas miegojo, o kai atsiduso nuo mūsų dainos — apsisverkę, nes mes užgesinome ugnį!

Tu žinai, kad meilė daug stipresnė už ugnį!

Lukas (6 metų): Aš buvau didelis ir stiprus kalnas (piliakalnis), net Feniksas galėjo už manęs pasislėpti, kai išsigando Lomvero. Uždegus Perkūnui ugnį, aš pradėjau degti, bet Lomvero didelė širdis, Lietus ir

Saulė išgelbėjo mane. Man patiko, kad draugystė gali išgelbėti pasaulį!

— **Kokie ryškiausi išpuodžiai, grįžus iš Pasaulinių varžybų Marylande?**

Gida: Marylando universitete gyvenimas virė nuo vaikiško entuziazmo, naujų idėjų, jaunatviško klegesio, ženkliukų keitimosi...

Lukas: Man buvo labai smagu keistis ženkliukais. Pradžioje dar nemokėjau. Visi praedidami klausė: „Iš kur tu?“ Kai pasakydavau, kad — Lietuvos, tai jie prašydavo lietuviškų ženkliukų. Po dienos jau ir aš mokėjau pasikeisti ir dabar turiu 24 ženkliukus iš įvairių valstijų ir pasaulio šalių. Man patiko vaidinti ant scenos, nes įdomu matyti daug žmonių, žiūrinčių į tave.

Austė: Man patiko kitos komandos pasirodymas, bet tos pačios temos, kaip mūsų. Ten buvo pabaisa — Kentauras. Man buvo įdomūs jų kostiumai, kaip tikri. Aš taip bijojau, net norėjau išeiti.

Norėčiau ir aš tokius kostiumus padaryti.

— **Kaip Jūsų nuomone, per šį laiką pasikeitė vaikai? Ką jiems davė dalyvavimas „Minties odisejoje“?**

Laura: Buvo džiugu matyti, kaip vaikai stengėsi dalyvauti šiame didžiuliam renginyje. Pradžioje maniau, kad jie per

maži. Bet jie viską priėmė taip rimtai, su didele atsakomybe.

Per tokį trumpą laiką Lukas pasisėmė daug savarankiškumo, kūrybingumo, išmoko išreikšti savo nuomonę. Namuose jis pats ėmė daryti įvairius projektus: iš dėžių konstruoti žvėrelių namus, garažus savo mašinoms. Jis atsakingai stengiasi pabaigti darbus laiku ir tik gerai. Visi komandos vaikai tapo drąsesni, veiklesni ir išradingesni.

Gida: Eglė — pirmas repeticijas — ejo nemoriai. Džiaugiamės, kad nepasidavėm jos nuotaukiams ir tęsėme repeticijų lankymą. Ankščiau itin drovi — dabar Eglė drąsiai vaidina ir dainuoja prieš auditoriją. „Odiseja“ išmokė būti atsakingiems už visą komandą.

Žavimės Auksuolės sugebėjimu „uždegti“ vaikus, esame dėkingi už darbą bei kantrybę.

— **Dėkojame visiems komandos dalyviams: Eglei Urboniūtei, Lukui Remeikai, Austei Eigirdaitei, Andriui Vaitkevičiui, Noatei ir Elejai Atko bei vadovei Auksuolei, tėveliams, klubo rėmėjams ir padėjėjams. Rudenį Santa Monica Lietuvių jaunimo klubas ir vėl ruošiasi į kelionę naujiems kūrybiškumo ir fantazijos pasauliams atrasti.**

Užrašė Rūta Kargaudaitė
Santa Monica Lietuvių jaunimo klubo prezidentė

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.
Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.			
	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu			
	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu			
	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis
• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
• Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo.
Siunčiant prašome pasilikti kopiją.
El-paštas: administracija@draugas.org
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Ss. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams suvartojus dantis už preliamą kainą.
Susitarimu kalbės angliskai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

JAV LB Michigan apygardą sudaranti apylinkių pirmininkai su apygardos pirmininke š.m. liepos 18 d. Lansing, MI, vykusiame apygardos suvažiavime. Iš kairės: Raminta Vilkenė — Detroit valdybos pirm.; Saulius Anužis — Lansing apylinkės vald. pirm.; Sigile Conway — Grand Rapids valdybos pirm. ir Liuda Rugienienė, LB Michigan apygardos valdybos pirmininke. Jono Urbono nuotrauka.

LANSING, MI

JAV LB MICHIGAN
APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Liepos 18 d. Sauliaus ir Liudos Anužių rezidencijoje Michigan valstijos sostinėje į Lansing apygardos suvažiavimą susirinko 14 dalyvių. Suvažiavimui pirmininkavo apygardos pirm. Liuda Rugienienė. Praeitą suvažiavimo protokolą perskaitė valdybos vicepirmininkas Vytautas Jonaitis.

Apylinkių pranešimuose buvo išklauyta Petro Treškos Grand Rapids apylinkės pirmininko ir Sauliaus Anužio, Lansing pirmininko veiklos ataskaita. Taip pat savo pranešimus skaitė apygardos pirmininkė Liuda Rugienienė ir Jonas Urbonas, apygardos valdybos išdinininkas. Revizijos komisijai atstovavo ir pranešimą padarė Gražina Kriaučiūnienė.

Suvažiavimo rezoliucijas apipavidalino Andrius Anužis ir Romualdas Kriaučiūnas. Buvo priimtos keturios rezoliucijos: kreipimasis į popiežių, kad Boston lietuvių katalikų para-

pijos nebūtų uždarytos; remia LR Seimo ir JAV LB komisijos 2003 m. birželio 26 d. rezoliuciją „Dėl Lietuvos valstybės ryšių su savo diaspora“ ir siūlo Lietuvos Respublikos vyriausybei įsteigti Išeivijos departamentą prie vyriausybės su pakankamu biudžetu; ragina JAV LB Detroit apylinkę, tarantis su Dievo Apvaizdos lietuvių parapija, kartu įsteigti Informacijos centrą; prašoma JAV LB tarybos ir krašto valdybos, kad būtų tęsiama Visuomeninių reikalų tarybos veikla ir toliau išlaikoma raštinė Washington, D.C.

Dvejų metų terminui išrinkta apygardos valdyba, susidedanti iš Liudos Rugienienės, Vytauto Jonačio ir Jono Urbono. Į Revizijos komisiją tam pačiam laikui terminui — Gražina Kriaučiūnienė, Jonas Treška ir Andrius Anužis.

Belaukiant Detroit apylinkės pirmininkės Ramintos

Buvęs Michigan valstijos vicegubernatorius Dick Posthumus su Amerikos Lietuvių respublikonų federacijos pirm. Jonu Urbonu, susitikę respublikonų akcijos renginyje š.m. liepos 15 d.

Vilkenės atvykimo, buvo padaryta pertrauka užkandai. Suklaidinta modernios elektroninio žemėlapių technologijos, pagaliau atvyko ir Raminta Vilkenė. Savo pranešime ji kruopščiai apibūdino Detroit apylinkės veiklą, pasisėkimus

ir trūkumus. Baigiamajame zodyje Liuda Rugienienė pasidžiaugė darbiniu suvažiavimu, darniu minčių pasidalinimu, visus skatinančią toliau dirbti ir veikti lietuviškas ir Lietuvos naudai.

Romualdas Kriaučiūnas

Palm Beach, FL, choras „Daina“.

Aldona Česnaite (kairėje) ir Elytė Radvilienė pasitiko mamytės su gaivinančiomis sultimis ir saldiniukais Motinos dienos minėjime St. Petersburg, FL, Lietuvių klube gegužės 2 d. E. Vodopalienės nuotr.

BŪTINA IŠ ESMĖS REFORMUOTI VALSTYBĖS PARAMOS ŠEIMAI POLITIKĄ

IRENA DEGUTIENĖ

Pastaruoju metu susitelkę į Prezidentūros skandalą, mes pernelyg mažai diskutuojame apie tas problemas, kurios neišnyks sulig apkaltos pabaiga, nuo kurių sprendimų didele dalimi priklauso mūsų valstybės ateitis. Noriu dar kartą atkreipti dėmesį į vieną svarbiausių dabartinės Lietuvos problemų — šeimos institucijos krizę.

Lietuvoje mažėja santuokų ir daugėja skyrų, vis didesnę vaikų dalis gimsta ne santuoka sutvirtintose šeimose. Kartu sparčiai mažėja gimstamumas apskritai. Socialinių tyrimų instituto parengtoje „Demografinės politikos strategijoje“ aiškiai teigiama, kad visuose demografiniuose procesuose (gimstamumo, šeimos formavimo, mirtingumo ir migracijos) vyksta neigiami pokyčiai. Jų pasekmė — gyventojų skaičiaus mažėjimas, demografinės pusiausvyros praradimas, spartus gyventojų senėjimas. Daugiausia su darnios ir pastovios šeimos krize susijęs gimstamumo mažėjimas yra pasiekęs tokią ribą, kai iškyla reali grėsmė tautos išlikimui.

Gimstamumo mažėjimas kelia grėsmę ne tik mūsų tautos išlikimui, tačiau taip pat sukelia rimtas socialines problemas. Jau šiandien kas penktas Lietuvos gyventojas yra vyresnis nei 60 metų. Jei Lietuvos moterys neprašės daugiau gimdyti visuomenės senėjimas dar didės. Tai reiškia, kad vis didesnę biudžeto dalį teks skirti pensijoms, o kiekvienam darbingam amžiaus žmogui kasmet bus užkraunama vis didesnė socialinė našta.

Šeimos erozija kartu yra ir visos visuomenės erozija. Įvairūs tyrimai vienareikšmiškai

patvirtina, kad nusikaltėliai, narkomanai, viskuo nusivylę žmonės paprastai išauga ten, kur šeimos yra virtusios griuvėsiais, kur vaikai negauna tėvų dėmesio ir šilumos.

Dabartinės politinės daugumos vykdoma paramos šeimai politika ydinga

1. Valstybė šiandien išleidžia didžiulę lėšą tam, kad užgesintų socialinių problemų gaisrus. Šiandien didžioji valstybės paramos dalis yra nukreipta į vidinių problemų draskomas ar iširusias šeimas. Tarkime aplinkoje augantiems vaikams padėti svarbu, tačiau tikra pagalba yra ta, kuria siekiama sustiprinti šeimą.

2. Nėra vienos institucijos, kuri koordinuotų visas programas, susijusias su šeimos institucija, bei galėtų įvertinti, ar jų įgyvendinimas nedidina šeimų erozijos. Tai, kokias problemas tokia situacija sukelia, rodo ir Sveikatos apsaugos ministerijos remiamas „Jaunimui palankių paslaugų teikimo“ projektas, kuris nėra suderintas su Švietimo ir mokslo ministerija, taip pat nėra įvertinta, ar jis nepažeidžia tėvų teisių perteikti vaikams savo vertybes, ar visų jaunam žmogui iškilančių problemų nesuveda vien tik į susijusias su lytiškumu.

3. Vyriausybė ir toliau siūlo įstatymo projektus, kurie ne tik nestiprina šeimos institucijos, bet ją sumenkina iki paprasčiausios partnerystės. Neseniai Vyriausybė pateikė Seimui svarstyti „Lietuvos Respublikos partnerystės (bendro gyvenimo neįregistravus santuokos) įstatymo“ projektą. Kaip teigiama aiškinamajame rašte — šio įstatymo tikslas tėra išskleisti jau Civiliniame kodekse įteisintus

tais nuostatas. Tačiau dabartinė situacija veikia skatina peržiūrėti Civilinį kodeksą bei iš jo pašalinti šeimos instituciją silpninančias nuostatas, o ne toliau įtvirtinti dalykus, kurie šeimą prilygina paprasčiausiam kontraktui, kur išpareigojimai gali nutrukti iškilus bet kokiai problemai.

Ką dabartinėje situacijoje turėtume daryti?

Pirmiausia iš esmės permąstyti valstybės paramos šeimai politiką ir aiškiai įvardyti, kad jos tikslas yra tai, jog tvirta šeima, nepatirdama ekonominių sunkumų, galėtų auginti vaikus, perteikti jiems vertybinį pamatą bei, bendradarbiaudama su švietimo institucijomis, suteiktų kuo geresnį išsilavinimą. Kokius pirmuosius žingsnius turėtume žengti link naujos veiksmingos paramos šeimai politikos?

1. Tėvynės sąjunga jau yra pasiūliusi 2V programą, kuria siūloma realiai paremti tas šeimas, kurios nedrįsta auginti dviejų ir daugiau vaikų, nes baiminasi ekonominių sunkumų. Deja, mūsų iniciatyvai Vyriausybė liko kurčia. Mes ir toliau liekame įsitikinę, kad valstybė, siekdama pakeisti dabartinę demografinę tendenciją, sustabdyti šeimos eroziją, turi ne moralizuoti, bet taikyti konkrečias teises ir ekonomines priemones.

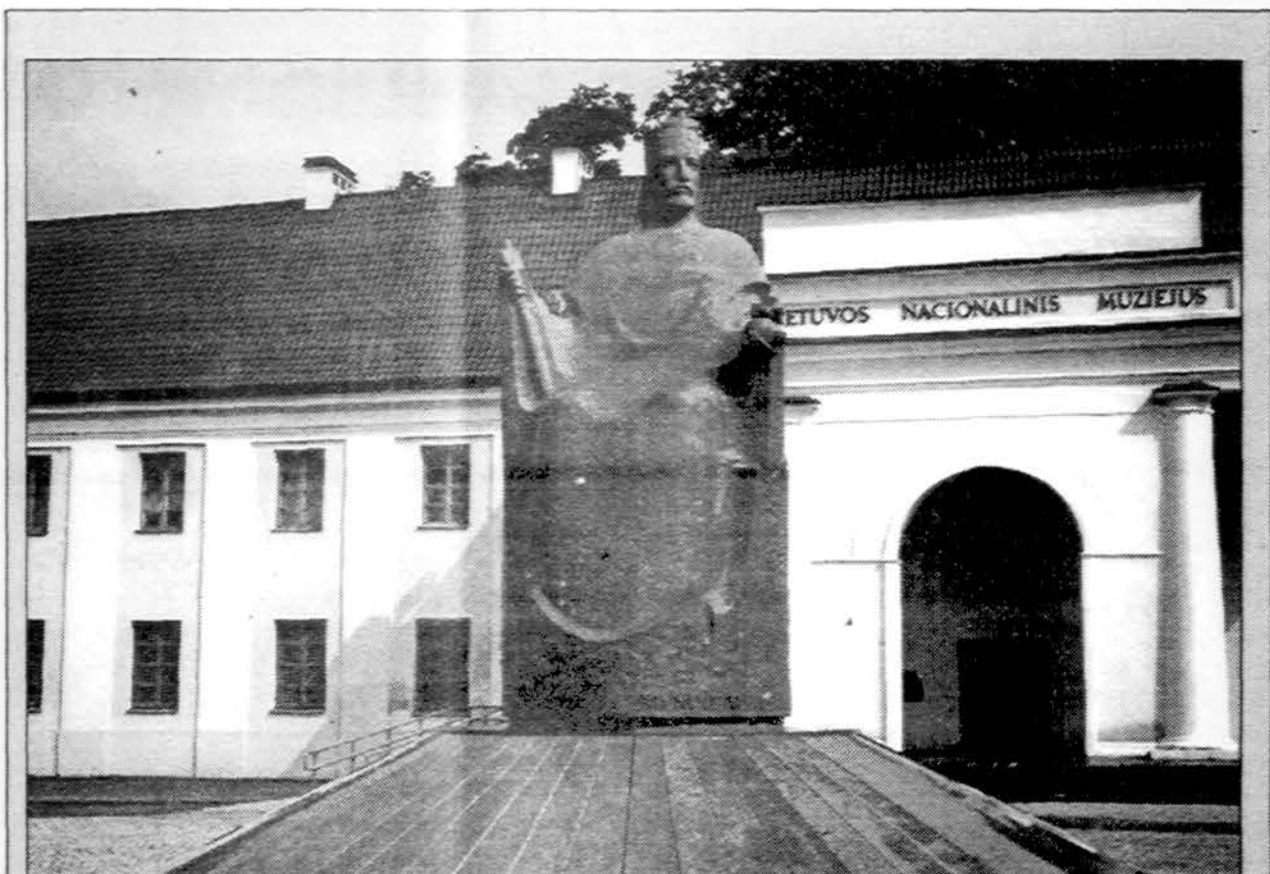
2. Taip pat labai svarbu, kad valstybės paramos šeimai politikoje turi ne tik dalyti pašalpas, bet privalo veiksmingiau išnaudoti įvairius pavidalus. Pirmiausia veiksmingiau sieti mokesčių sistemą su gyvenimu šeimose ir vaikų auginimu. Taip pat ekonominėmis priemonėmis padėti jaunoms šeimoms įsigyti tokį būstą,

kuris nekeltų nerimo dėl vaikų auginimo sąlygų. Valstybės parama turi skatinti tai, kad kiekviena šeima vaiko gimimą priimtų vien kaip didžiulį džiaugsmą, o ne kaip sunkų ekonominį išbandymą.

3. Valstybės išpareigojimas šeimai neturėtų apsiriboti gyvenimo tvirtyje, santuokiniuose išpareigojimuose grįžtoje šeimoje bei gimstamumo skatinimo siekiniais. Valstybė taip pat privalo rūpintis, kad šeimos galėtų garantuoti vaikams saugią erdvę ir deramą išsilavinimą. Tai, be kita ko, reiškia, jog būtina valstybiniu lygmeniu pripažinti, kad vaikų auginimas yra valstybei naudingas darbas, kuriam turi būti suteiktos visos socialinės garantijos. Taip pat turime siekti lankstesnių profesinio užimtumo pavidalų, leidžiančių abiem tėvams daugiau dėmesio skirti bendravimui šeimose.

4. Valstybės švietimo politika taip pat turi stiprinti šeimą. Privalo gerbti tėvų teisę perteikti vaikams savo vertybes ir apsaugoti vaiką nuo tų pamokų, kurios pažeidžia šeimos dorovines nuostatas ir kuriose šeimos vaidmuo suprantamas tik kaip giminės pradžios ir seksualinių poreikių patenkinimas. Taip pat švietimo sistemoje turėtų būti gilinamas šeimos bei mokyklos bendradarbiavimas, tėvams suteikiama didesnė galia daryti įtaką valstybinių mokyklų bei valstybinės televizijos programų veiklai.

5. Turime žengti svarbų žingsnį link koordinuotos valstybės paramos šeimai politikai ir įkurti arba naują Šeimos ministeriją, arba dabartinę Socialinių reikalų ir darbo ministeriją transformuoti į Šeimos ir darbo ministeriją, nes parama darniai šeimai yra veiksmingos socialinės politikos branduolys.

Išdidus karalius Mindaugas, kurio paminklas buvo atidengtas 2003 metais minint Lietuvos valstybės 750-metį.

Karaliaus Mindaugo šventės, vykusios 2004 m. liepos 6 d. Vilniuje, akimirkos. Prezidentūros aikštėje iškilmes stebi Lietuvoje tris dienas posėdžiavę Lietuvos garbės konsulai. Viduryje — garbės konsulė Clevelande Ingrida Bublienė.

PASAULIO TURTINGIAUSIOS

ANATOLIUS LAPINSKAS

Šalies turtingumas dažniausiai matuojamas pagal Bendrojo vidaus produkto (BVP) kiekį, tenkantį vienam gyventojui (per capita). Tokiu būdu faktiškai parodomas kiekvieno šalies piliečio gyvenimo lygis. Pagal šį rodiklį ir mažos šalies gyventojai gali gyventi labai gerai, pvz., Liuksemburgo, Šveicarijos ar Lietuvai geografiškai artimos Skan-

dinavijos šalių žmonės.

Tačiau yra ir vadinamasis visas arba suminis BVP (angl. Total GDP), parodantis visų šalyje sukurtų prekių ir paslaugų vertę, nedalinant jos kiekvienam šalies gyventojui.

Aišku, kad taip skaičiuojant, pasaulyje pirmaus didžiosios išsivysčiusios šalys. Kokios yra turtingiausios pasaulio šalys pagal jų 2002 metų BVP?

Tokių skirtingus milijardus dydžius — nuo kelių milijardų iki dešimties milijardų sunku suvokti. Palyginti juos galima suprantamesniu būdu: JAV suminį Bendrąjį vidaus produktą prilyginkime 100-ai procentų, o kitų šalių BVP parodykime procentais nuo JAV suminio BVP. Tuomet Japonijos BVP 38 proc. JAV rodiklio, Vokietijos — 19 proc., Jungtinės Karalystės — 15 proc., Prancūzijos — 14 proc., Kinijos — 12 proc., Italijos — 11 proc., Kanados — 7 procentus. Rusijos BVP sudarys tik 3,3 proc. Amerikos suminio produkto, Lietuvos — 0,13 proc.

Dar aiškesnis vaizdas bus

įsivaizdavus pasaulio turtingiausias valstybes, pvz., 100 metrų lenktynėse. Per tą patį laiką, kai amerikiečiai nubėgs visą 100 metrų nuotolį, japonai nubėgs 38 metrus, vokiečiai — 19 metrų, prancūzai 14 metrų, kinai — 12 metrų, o rusai — vos tris metrus. Lietuviai, deja, nubėgs tik 13 centimetrų.

Kitas lygmuo: Jungtinės

Valstijos per 12 dienų sukuria visą Rusijos metinį BVP, o Lietuvos suminiam produktui pagaminti Amerikai užtenka ir pusdienio. Tokia štai yra pasaulio didybė ir įvairovė.

Duomenų šaltinis: „Human Development Report 2004“

Nedidelė, bet viena turtingiausių pasaulio valstybių — Liuksemburgas.

TURTINGIAUSIOS PASAULIO ŠALYS

Šalis	Suminis BVP (mlrd. JAV dolerių)
1. JAV	10,383 (10,3 trilijono)
2. Japonija	3,993
3. Vokietija	1,984
4. Jungtinė Karalystė	1,566
5. Prancūzija	1,431
6. Kinija	1,266
7. Italija	1,182
8. Kanada	714
9. Ispanija	653
10. Meksika	637
11. Indija	510
12. Pietų Korėja	477
13. Brazilija	452
14. Nyderlandai	418
15. Australija	409
16. Rusija	346
... LIETUVA	13,8

NAPOLEONO ŽYGIS PER LIETUVĄ

RIMVYDAS SIDRYS

Nr.3

Prie Nemuno

Tilžės taika tęsėsi tik 5 metus. Caras Aleksandras, nors buvo išpareigojęs, nesilaikė blokados, prekiaavo su Anglija kaip ir anksčiau. Napoleoną tai siutino. Abi pusės ruošėsi karui. Šį sykį Napoleonas sumobilizavo visus savo, daugiausia priverstinius, sąjungininkus. Kai 1812 m. birželio 22 d. Napoleonas per Dresdeną ir Vilkaviškį (de Segur rašo Wilkowskį) prisiartinio prie Nemuno krantų, jo kariuomenė jau buvo išdestyta ir pasirošius. 200,000 prancūzų stovėjo prie Aleksoto ir Noreikiškių (Nogarisky), kiti 200,000 sąjungininkų, prūsų, bavarų, italų, austrų laukė prie Marijampolės (Marienpol). Tūkstančiai arkliai traukė 1,372 artilerijos pabūklus, kareiviai varėsi nesuskaitoma daugybę galvijų.

Vilkaviškyje Napoleonas praleido visą dieną. Buvo apsisostojęs dvare, kurio sode buvo pastatyta erdvi palapinė, joje buvo išdėstyta daugybė žemėlapių. Visi Vilkaviškio miesto namai buvo užimti aukštųjų Prancūzijos karininkų. Klebonijoj buvo apsigyvenęs Joakimas Muratas, kuris save titulavo Neapolio karaliumi. Gydytojo namus buvo užėmęs Italijos vicekaralius Eugenijus, Napoleono posūnis, Žosefinos sūnus iš pirmųjų vedybų. Napoleonas, patyręs, kad kariuomenei trūksta duonos, įsakė užimti visas Vilkaviškio krosnis ir masiškai kepti duoną. Kariuomenei pailsėjus, buvo surengtas paradas, kuri priėmė Napoleonas su savo štabu. Po parado Napoleonas išvažiavo į Panemunę, bet užtruko 4 dienas, kol visi kariai persikėlė per Nemuną. Vilkaviškis ir jo pietinės dalies laukai, kur stovėjo kariuomenė, buvo smarkiai nualinti.

Prie Nemuno Napoleonas, palikęs karietą, išjojo apsisvalgyti. Prie pat kranto žirgas suklupo ir Napoleonas nuvirto į smėlį. Tamsioje pasigirdo kazkieno balsas: „O, tai blogas ženklas. Mūsų vietoje romėnai būtų atšaukę žygi!“

Kazin ar imperatorius tą momentą prisiminė savo nesėkmingą žygį į Egiptą, 1798 m., kur jis laimėjo visus mušius. Bet, kai Nelsonas sumušė

Prancūzijos laivyną prie Nilo ištakos, jo kariuomenei buvo užkirstas kelias atgal ir ji visa ištirpo, kankinama karščio, troškulio bei ligų. Dabar jis leidosi į panašų žygį, tik šį sykį jo kareivių laukė šaltis, badas ir pakrikimas.

Napoleonas įsakė pionieriams išvalgyti kitą Nemuno krantą. Jie persikėlė su vienu laivelu. Buvo tylu, niekas jiems nesipriešino. Tik iš kažkur atklydęs, vienas kazokų kariškis paklausė, kas jie tokie yra. „Mes prancūzai“. „O ko jūs čia atėjote?“ „Mes čia atvykom tam, kad išvaduo- tumėm Vilnių“.

Trys šimtai kareivių skubiai persikėlė per Nemuną, o pionieriai pradėjo rėsti tris tiltus prie Panemunės (Poniemen). Visą tiltų statybos medžiagą prancūzai buvo atsivežę. Kitą pusę Nemuno nuaudėjo trys šūviai, suerzėję Napoleoną. Bet tai buvo jo paties kareiviai, išliejantys savo jausmų perteklių. De Segur rašo, kad jis išvaizdavo, kaip lietuviai su džiaugsmingais šauksmais, su meile ir dėkingumu sutiks prancūzus, bet čia žmonių visai nesimatė, palei upę stūksojo tik tylūs ir gūdūs miškai.

Napoleonas užlipo ant naujojo tilto, stovėjo, priėmė kareivių sveikinimus, kurie be perstojo šūkavo „Viva l'Empereur!“ Dviejų priešakinų divizionų kareiviai beveik susimušė dėl garbės, kuri divizija bus pirmoji prieš teritoriją. Po kiek laiko Napoleonas užėjo ant kalnelio prie Jesios ištako, kur jam buvo paruošta puošni palapinė ir ilgai stebėjo, kaip jo kariuomenė slenka per Nemuną į Lietuvą. Aplinkui, kiek akis užmatė, slėniai ir kalneliai buvo užpildyti kareiviais, jų ginklais ir žirgais. De Segur rašo, kad Napoleonas tą dieną nebuvo pakilusioj nuotaikoj, ar ji spaudė jo besikartojantis skilvio skausmai, ar gal kankino blogas nujautimas... Vakarop Napoleonas raitas išjojo Panemunės miškais palei upę. Jojo jis greitai, lyg norėdamas pats vienas pasivyti rusų kariuomenę. Prajojęs visą lygą (7 km), jis sugrįžo ir perjojo tiltu per Nemuną. Tai buvo birželio 24 d.

Rusų kariuomenės vis dar nebuvo matyti, bet tolumoje pasigirdo dundėjimas. **Bus daugiau**

PREZIDENTUI ANTANUI SMETONAI — 130

PROF. ROMUALDAS
BALTRUŠIS

Lietuva tūkstantmetė valstybė. Amžiu tēkmėje buvusi Lietuva Kunigaikštė valstybė, Lietuva Karališkoji valstybė (Karaliaus Mindaugas), Lietuva Didžioji Kunigaikštystė (LDK), Lietuvos – Lenkijos jungtinė karališkoji valstybė (Žečpospolita), kuri XVIII amžiuje trijų galingiausių Europos imperijų – Prūsijos, Rusijos ir Austro-Vengrijos – trimis kartais (1772, 1793, 1795 m.) buvo okupuota. Beveik visa LDK teritorija tapo Rusijos okupacine zona. Šimtą dvidešimt metų Lietuva kentė Rusijos tautinį pilietinį ir kultūrinį genocidą. Lietuvoje buvo uždrausta viešai kalbėti lietuviškai, uždraustas mokymas lietuviškai, uždrausta spauda, uždrausta melsis iš lietuviškų maldaknygių, uždarytas vienintelis krašte Vilniaus universitetas. Tačiau lietuviai savo dvasios vieningumu visą tą draudė savą valdžią priešinosi ir gynė rusų – sukilimo (1831 ir 1903 m.), vaikus mokydavo sandomi privatus mokytojai „daraktoriai“, nešdavo lietuviškas knygas iš Prūsijos, virtusiu istoriniu įvykiu – knygnešyste (1864–1904 m.), sugebėjo melsis iš lietuviškų maldaknygių, dainavo tik savo liaudies dainas, šoko kaip buvo šokę jų tėvai, priešinosi perdimui ir provoslavystei.

Dėl Pirmojo pasaulinio karo (1914–1918 m.) Rusijos, Prūsijos ir Austro-Vengrijos imperijų galybė buvo pakirsta. Tuo pasinaudodama iš Lietuvos šviesuolių susidariusi Valstybės Taryba (VT), pirmininkaujant dr. J. Basanavičiui (1918.02.16) paskelbė atstatanti demokratinius pagrindais sutvarkytą valstybę. Išliko būtini išrinkti atkurtas Lietuvos valstybės prezidentą. VT 1919 m. balandžio 4 dieną po 120 rusų (1915–1918 m.) ir 3 vokiečių (1915–1918 m.) okupacijos metų, išsivokiusi atsikūrusios nepriklausomos Lietuvos pirmuoju prezidentu VT narį Antaną Smetoną.

VT sudarė įvairių politinių pažiūrų išimtinę ir visuomeninę veiklą pasižymėjus asmenis, kaip dr. J. Basanavičius, inž. J. Vileišis, dr. J. Šaulys, Stp. Kairys, tačiau VT laikė, kad tinkamiausias 45-erių metų teisininkas A. Smetona. Todėl tenka galvoti, jog A. Smetona buvo gana išmintingas, tolerantiškas, taktiškas ir veiklus politikas.

A. Smetona gimė 1874 m. rugpjūčio 10 d. Ukmergės apskr., Taujėnų vls., Užulenio kaime, Vadoklių parapijoje, giliai tikinčių, darbščių mažamečių ūkininkų

Jono ir Julijonos (Kartanavičiūtė) Smetonų šeimoje. Jis buvo šeštasis vaikas. Tėvas Jonas Smetona buvo apsišvietęs, raštingas žmogus. Smetonų grynioje slaptai budavo iš Prūsijos atgabena lietuviška spauda. Jauniausią sūnų Antaną, sulaukusį 10 metų, tėvai leido mokyti į Taujėnų pradžios mokyklą. Ją baigęs, dar privačiai pasimokęs Ukmergėje ir Liepojoje (Latvija), jis buvo priimtas į Palangos progimnazijos trečią klasę. Baigęs progimnaziją (1893 m.) ir išlaikęs egzaminus, įstojo į Žemaičių kunigų seminariją Kaune, tačiau persigalvojo ir išvyko mokyti į Mintaujos (Latvija) gimnaziją. Mokslas jam gerai sekėsi. Bet atsisakęs klaseje melsis rusiškai, kartu su kone 100 lietuvių mokslievių, buvo pašalintas iš gimnazijos su vadinamuoju „vilko bilietu“, užkertančiu toliau mokytis. Tada jie visi pasirašė laišką Rusijos carui ir popiežiui į Romą, kurį parašė A. Smetona. Be to, išmestieji gimnazistai – A. Smetona, J. Šlapelis ir P. Vaičiūška – nuvežė skundą švietimo ministrui ir Petrapilį. Laiškas popiežiui ir vizitas pas švietimo ministrą pakeitė jų padėtį taip, kad „vilko bilietas“ buvo panaikinti ir išmestieji lietuviams gimnazistams buvo leista toliau mokytis. Tačiau A. Smetona, už jo ištikimybę laidojant P. Vileišiui, toliau siekti mokslo, išvyko į Petrapilį. 1897 m. baigęs gimnaziją, jis gerai mokėjo rusų, graikų, italų, vokiečių kalbas, tapo pat buvęs pasižymėjęs kaip literatas ir lietuvių kalbos bei istorijos žinovas, tačiau Petrapilio universitete studijuoti pasirinko teisę. Studijuodamas A. Smetona, aktyviai įsijungė į lietuvių veiklą, giedojo garsiaame kompozitoriaus Č. Sasnausko bažnytiniam chore, vadovavo slaptai lietuvių studentų draugijai. Jo netrukus tada jaunuo-menėje plintantis marksizmo bei socializmo ideologijos. Jam atrodė, kad šios idėjos lietuvių tautai gali atnešti vien tik prastį. 1899 metais už protestus dėl studentų teisių varžymo, jis buvo suimtas, bet netrukus jam buvo leista užbaigti universitetą. Tapęs teisininku, A. Smetona atvyko į Vilnių ir pradėjo emė dirbti advokato padėjėju, o vėliau gavo pareigas Žemės banke. Dirbdamas Vilniuje, greitai užmezgė ryšius su Lietuvos inteligentais, nekreipdamas dėmesio į jų politines pažiūras ar religinius įsitikinimus, ir dėl to jis tapo vienu populiariausių Vilniaus lietuvių veikėju. A. Smetona aktyviai dalyvavo Didžiajame Vilniaus Seime (1905.12.4–5 d.), leido periodinį leidinį „Viltis“, kuriame rašė: „Mūsų viršiausias tikslas yra

Dail. Vlodo Karatajaus 2001 m. tapytas Lietuvos prezidento Antano Smetonos portretas Ukmergės A. Smetonos vardo gimnazijoje. Portretą gimnazijai dovanojo buvusi gimnazistė Sofija Jelionienė, gyv. JAV.

telkti tautines pajėgas ir taikinti jas taip, kad darbe nepriestartautų vienos kitoms. Taip pat „Viltis“ vis primindavo apie būtinumą atkurti Vilniaus universitetą, o lietuvių tautinius reikalus laikė pirmiausia dalykais. A. Smetona tauta, tautiškumas buvo svarbiausios vertybės. Prasidėjus Pirmajam Pasauliniam karui (1914 m.), A. Smetona įsijungė į Nukentėjusiems nuo karo šelpiti draugijai. 1915 m. Vilniuje lietuvių veikėjų įkurtame Politiniame biure A. Smetona buvo aktyvus jo narys, o vokiečiams okupavus Lietuvą, įteikė (su dr. J. Basanavičiumi ir kitais) jų vyriausiajam Rytų karo vadui memorandumą dėl Lietuvos nepriklausomybės siekio (1916 m.).

A. Smetonos pastangomis išleistas pirmasis laikraščio „Lietuvos aidas“ numeris (1917.09.06), vėliau šiame laikraštyje buvo paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės aktas. Lietuvių konferencijos Vilniaus rezoliucijoje (1917.09.18–22) A. Smetona įrašė, kad Lietuva turi būti laisva, jungti visas etnografines lietuvių žemes ir kad baigiamuosius Lietuvos pamatus nustatys Steigiamasis Lietuvos Seimas Vilniuje. Konferencijoje paskelbtai programai vykdyti buvo išrinkta Lietuvos Taryba, kuri išsivokiusi

pareigas išrinktam Steigiamajam Seimui pirmininkui (1920–1922 m.) vėliau tapusiam antruoju Lietuvos prezidentu (1922–1926 m.) Aleksandru Stulginskiui.

Palikęs prezidento pareigas, A. Smetona emė aktyviai veikti leisdamas ir redaguodamas laikraščius („Lietuvos balsas“, „Krašto balsas“, „Vairas“, „Tautos vairs“, „Lietuvis“), kuriuose griežtai kritikavo valdžią dėl nesirūpinimo tautiško ugdymo, menko nepriklausomybės stiprinimo bei tautinės valstybės kūrimo reikalais. A. Smetonas pastangomis tautinėms idėjomis susijungus su ūkininkų sąjunga, buvo įkurta Lietuvos Tautininkų Sąjunga (1924.08.17–19 d. Šiauliai), kurios pirmininku išrinktas prof. V. Krėvė-Mickevičius.

Seimui išrinkus trečiuoju Lietuvos prezidentu dr. Kazį Grinių (1926.06.08), buvo sudaryta kompromiso būdu koalicinė vyriausybė, vadovaujama ministro pirmininko M. Slezevičiaus. Ji buvo neveikli, nes negalėjo vykdyti savo programos dėl nuolatinio kompromiso ieškojimo. Tuo metu priešvalstybinės jėgos, ypač komunistai, išvystė grėsmiančią valstybės pagrindus veiklą. Kariškiai, tik ką sugrįžę iš Lietuvos nepriklausomybės kovų (1918–1920 m.) ir pamatę, kaip jų išsikvota Lietuvos valstybė yra griauinama, o jie patys paniekiami, suruošė vyriausybės perversmą (1926.12.17), prezidento K. Grinio gimimo dieną. Perversmą pritarė tautininkai, krikščioniškosios grupės ir platus visuomenės sluoksniai.

Perversmą emėsi organizuoti Kauno igulos karininkai: mjr. P. Plechavičius, kpt. A. Mažiūka, plk. J. Petraitis, plk. V. Skorupskis. 1926 m. gruodžio 17 d. rytą, 2.30 val., Seimui dar tebeposėdžijant, grupė karininkų įžengė ir po sėdės nutraukė. Valstybės prezidentas K. Grinis atsisakė. Tada Laikinosios karo valdžios vardu majoras P. Plechavičius, kreipdamasis į A. Smetoną, kalbėjo: „Tikėdami Tamstos pasižadėjimu ir Lietuvos meile, mes vardu visos kariuomenės, kuri kurė ir gynė Lietuvą, nuolankiai prašome pasiaukoti tėvynės labui ir sutikti, stojus tautos priešakyje kaip valstybės vadai, išvesti ją iš dabartinės sunkios padėties“. Seimas A. Smetoną išrinko prezidentu. Sugrįžus pirmajam prezidentui A. Smetonai, visas kraštas įgavo pasitikėjimą prezidentu ir vyriausybę, greitai kilo ekonomika, kultūra, švietimas, padėti modernios valstybės pagrindai. Lietuviai, atkūrę savąją valstybę, pasijuto krašto šeimininkais. Tačiau komunistai, veikdami pogrindyje, toliau griovė valstybės pagrindus, siekdami, kad Sovietų Sąjunga anksčiau ar vėliau okupuotų Lietuvą. Todėl Lietuvos prezidentui A. Smetonai ir Vyriausybei teko sugriežinti šalies valdymą.

Lietuvos kūrybinę veiklą nutraukė klatingas Sovietų Sąjungos ir Vokietijos susitari-

mas (Ribbentropo–Molotovo paktas, 1939.08.23), tarpusavyje pasidalinti Rytų Europos šalis. Sovietų Sąjunga, gražiusi Lietuvai Vilnių ir dalį Vilniaus krašto (1939.10.10) netrukus (1940.06.15) įteikė ultimatumą, iš kurio buvo aišku, kad Lietuvą okupuos. Prezidentas A. Smetona reikalavo atimti ultimatumą ir priešintis ginklu, kaip tai padarė Suomija. Tačiau kariuomenės vadai gen. V. Vitkauskas jau daugelį pulkų buvo išsiuntinęs į vasaros stovyklas, ginklai ne-paruošti gulėjo sandėliuose, mobilizacijai stingo laiko ir jis atsisakė pasipriešinti. Žinodamas komunistų žiaurumus, žengiant Raudonajai armijai per Lietuvos sieną, A. Smetona pavaduotį jį prezidento pareigose paliko plk. A. Merkį, o pats pasitraukė į Vokietiją, vėliau į JAV. Budamas užsienyje, jis bandė sudaryti Lietuvos vyriausybę ir exile – tremtyje. Jis tuo reikalu kreipėsi į JAV prezidentą F. Roosevelt ir kitų šalių vadovus, siekdamas jų pritarimo. Tačiau 1944 m. sausio mėn. 9 d. Cleveland, OH, gaisro liepsnose žuvo pirmasis Lietuvos prezidentas Antanas Smetona. Lietuva neteko vieno iškiliausio ir tauriausio savo sūnaus.

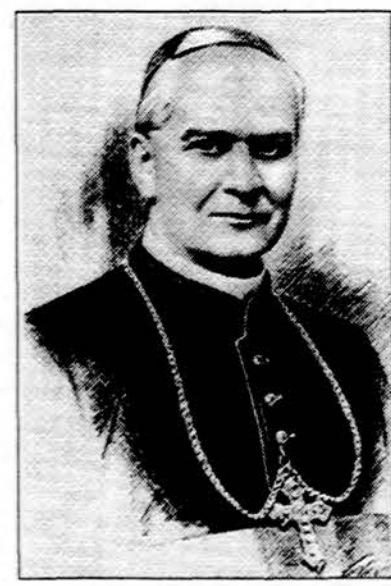
Lietuvos okupacijos metu žmonės pagarbiai atsiliepdavo apie A. Smetonos prezidentavimą, – pamatę išbaigtai ir gražiai pagamintą daiktą, sakydavo: „tai smetoniškas darbas“, pastebėję puikią prekę – „tai Smetonos laikų daiktas“, išvydę tvarkingą, mandagų žmogų, – „tai smetoniškas žmogus“. Apskritai, visa kas gerai, būdavo laikoma „smetoniška“. Taip buvo vertinamas A. Smetonos prezidentavimo laiko-

tarpis žmonėse. Lietuvos žmonės ir šiandien 2004.08.10 su neblėstančia pagarba mini pirmojo savo nepriklausomos šalies prezidento Antano Smetonos 130-ąsias gimimo metines.

***

P.S. Pastatius Ukmergėje modernią gimnaziją (1938 m.), visuomenė, atsisvegdama į tai, kad netoli Ukmergės yra pirmojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos gimtosios sodžius Užulenio, o jis mokėsi Ukmergėje, be to, turėdamas dėmesys prezidento populiarumą ir jo nuopelnus Lietuvai, gimnaziją pavadino prezidento vardu. Gimnazijos skulptūriniai reliktai – prezidento A. Smetonos atvaizdai, kryžiai, Vytio koreljefai (skulpt. Bernardas Bučas) – komunistų sunaikinti. Buvusių Antano Smetonos absolventų: (Sofijos Jelionienės (JAV) ir Romualdo Baltrušio bei direktorės Liucija Dzigienės pastangomis ir aukotojų lėšomis – aukotojai: gimnazistai, mokytojai (1500 Lt), absolventai, mons. Alf. Svarinskis (150 Lt), Janina Jalinskaitė-Kluonienė (300 Lt), Pranė Vareikytė Petruilienė-Pakalninė, JAV (100 dol.), Ona Jovaišaitė – Mučinskienė, JAV (200 Lt), Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, JAV (1100 dol.). Jų aukomis atkurta dalis sunkintų koreljefų. Tačiau daug reikėtų atstatyti. Todėl norintieji ir galintieji prisidėti savo pinigėmis aukomis, skirtingais atkūrimo darbais, prašome jas siųsti adresais: Sophia Jelionis, 7209 Whittier Drive, Darien, IL 60561-3728, USA; arba: Ukmergės A. Smetonos gimnazija, Direktoři Liucija Dzigienė, J. Basanavičiaus g. 7, 4120 Ukmergė, Lietuva – Lithuania.

Knygų apie palaimintąjį JURGĮ MATULAITĮ pristatymas

Pal. Jurgis Matulaitis.

„Kviečiu ieškoti ne džiaugsmo. Ir ne laimės. Palaimos...“ – taip birželio 8 d. Šiauliu apskrities P. Višinskio viešosios bibliotekos muzikos svetainėje renginį, kurio metu pristatytos dvi knygos apie palaimintąjį Jurgį Matulaitį, pradėjo šio renginio sumanytojas Šiaulių ganytojas Eugenijus Bartulis. Vakaro dalyviams ir svečiams giedojo Šv. Cecilijos sakralinės muzikos choras.

Leidinius pristatė knygos „Kelio dulkės Baltos rožės“ autorė Gintarė Adomaitytė bei Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vardginių seserų kongregacijos, išleidusios šią knygę, vyriausioji vadovė sesuo Ignė Marijošaitė. Minėtoji kongregacija, kartu su Švč. Mergelės Ma-

rijos Nekaltojo Prasidėjimo kunigų marijonų vienuolija, savo lėšomis prisidėjo prie antriosios knygos „Palaimintojo Jurgio Matulaučio dvasios sklaida“ leidybos.

G. Adomaitytės knyga – tai rašytojos pamąstymai apie palaimintojo Jurgio Matulaučio gyvenimą, asmenybę, pateikti su neatskleistomis mįslėmis, nutylėjimais, paliekančiais erdvės skaitytojų mintims. Kaip pati rašytoja prasišaro, „knygos gimsta ne prie rašomojo stalo, ne prie kompiuterio...“ Tai pačios autorės kelinė Šešupės krantais, atskleidžianti dvasios didvyrio kelinę per gyvenimą.

Antroji knyga „Palaimintojo Jurgio Matulaučio dvasios sklaida“ – tai trijų Lietuvoje ir Lenkijoje įvykusių teologinių konferencijų – simpoziumų medžiaga, parengta kun. Vaclovo Aliulio, MIC. Pasak knyga pristatysios sesers Ignės Marijošaitės, lenka apie XX amžiaus pradžios arkivyskupo žino kur kas daugiau nei jo tautiečiai lietuviai. Ji, save ir kitas vienuolijos seseris vadinanti J. Matulaučio dukromis, vakaro klausytojams siūlė patiems domėtis ir būtinai kitiems papasakoti apie nepaprastai stiprią ligos kamuojamo žmogaus asmenybę. Palaimintasis, Šiaulių ganytojo pavadintas Suvalkijos lygumų milžinu, ne tik nesidavė sunkios ligos įveikimas, bet tvirtai ėjo tikėjimo keliu, pasiryžęs visą blogį nugalėti gerumu. BŽ, 2004 m., Nr. 12

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS

SIŪSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.

YRA GALIMYBĖ
UŽSISAKYTI KONTEINERĮ

SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

ISSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ.
PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI RANKAS.

1-800-775-SEND

Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and Deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel: 630-257-3300
KALYNA corp.

338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel: 847-776-7766
2719 W 71st Str CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel: 708-599-9680

SKELBIMAI

PASLAUGOS

STATYBOS, REMONTO DARBAI
Contractor
Žilvinas Vencius
Albert Selevi
Rusijos Valstybės

zIL CONSTRUCTION
„LIETUVA — NULIS“
„Lietuva — nulis“

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBES DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapalis (versle 49 metų)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane, Vilma Jarulienė, Virginija Smukaitienė kalba lietuviškai.

FRANK ZAPALIS
3208 1/2 West 95th St., Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654/773-581-8654

AS Šildymas Šaldymas
6556 S. Kedzie Chicago, IL 60629
Prekyba, instaliavimas, aptarnavimas
— Licensed — Bonded — Insured
24 val. per parą
7 dienų per savaitę

773-778-4007
773-531-1833

NEKILNOJAMASIS TURTAS

VIDA M. SAKVICIUS
Real Estate Consultant
Nekilnojamojo turto pirkimas, pardavimas
708-889-2148

VACATION IN KENNERBUNK, MAINE!
Franciscan Guest House
Near Monastery, Beach & Shops
Call: 207-967-4865
www.franciscanguesthouse.com

IŠNUOMOJA

Woodridge išnuomojami
1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg. — \$620-\$650; 2 mieg. — \$710-\$750.
Tel. 630-910-0644, Jana.

Prie Kedzie Ave. ir 66 St. išnuomojamas 1 mieg., 3 kambarų butas su šildymu ir oro vėsinimu. Kaina \$420. Tel. 708-425-7160; 708-275-2070 (mob.).

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

MASKVA

Konfliktai Abchazijos regione tęsiasi. Gruzijos prezidentas Michail Sakasavičiui pagrasino skandinti visus be valdžios leidimo į valstybės teritoriją įplaukusius laivus. Maskva išpejo Tbilisį, pareiškus, kad bet kurie veiksmai, galintys pakenkti Rusijos piliečiams, susilauks reikiamo atkirtio. Praėjusį šeštadienį Gruzijos pasieniečiai apšaudė Turkijos laivą, plaukųsi į Suchumi, kai Abchazijos atstovai pareiškė, kad laikinai nebedalyvaus derybose su Gruzija. Sureguliuoti konfliktus Abchazijoje ir kitoje buvusioje Gruzijos autonomijoje Pietų Osetijoje — vienas svarbiausių naujo Gruzijos prezidento, atėjusio į valdžią šių metų pradžioje po pernai lapkritį įvykusio valstybės taikaus valdžios pasikeitimo, uždavinių. Gruzijos valdžia sieja šių konfliktų sureguliojimą su Rusijos, kurios taikos palaikymo pajėgos tarnauja abiejose regionuose, vadovybės nuostata.

MINSKAS

Kandidatas į Baltarusijos parlamento deputatus turės teisę išleisti rinkimų kampanijai ne daugiau kaip 450 dolerių. Finansuoti rinkimų kampaniją leidžiama tik iš vieno šaltinio. Drauge Rinkimų komisija pažymi, kad „ši suma nedidelė, bet išleisti ją kandidatams reikės tik rinkimų plakatams ir lapiams pagaminti“. Rinkimų kampanijos pigumą, palyginti su gretimomis valstybėmis, lemė tai, kad rinkimų komisijoms daugelis paslaugų: patalpos, ryšio priemonės, iš dalies transportas teikiamos nemokamai.

JAV

NEW YORK

Nauji įspėjimai, kad kovotojų tinklas „al Qaeda“ gali smogti reikšmingiausiems JAV fi-

nansiniams centrams, didžia dalimi paremti trejų metų senumo informacija, antradienį sakė Teritorinio saugumo sekretorius Tom Ridge. Tačiau jis nurodė, jog kai kurie žvalgybos duomenys buvo gauti sausio mėnesį, ir pabrėžė, kad grėsmė tebėra labai reali. T. Ridge tai pareiškė New York įsikūrusioje didžiausioje finansų bendrovėje „Citigroup Inc“, kuri sekmadienį buvo įvardyta kaip viena galimų „al Qaeda“ taikinių. Šią kalbą jis sakė kilus naujai kritikos bangai dėl JAV žvalgybos tarnybų, dėl kurių pateiktos senos informacijos policija New York, Washington, D.C. ir New Jersey buvo priversta imtis sustiprinto saugumo priemonių. Tačiau T. Ridge taip pat sakė, jog neturima informacijos apie galimą ataką laiką, nėra įrodymų, kad „al Qaeda“ pastaruoju metu būtų stebėjusi JAV pastatus.

FORT BRAGG, NC

Abu Ghraib kalėjime JAV kareiviai kalinius žemino tik dėl malonumo, per kariškes, kuri buvo nufotografuota už pavaldžio laikanti nuoga kalinį, bylos svarstymą antradienį liudijo armijos paskirtas tyrėjas. Teisėjams pradedant svarstyti šią bylą kariniame teisme dalyvavo ir eilinė Lynndie England. Teismas dabar turi nuspręsti, ar ji bus teisama už kalinių žeminimą, kuris papiktino visą arabų pasaulį. L. England yra sakiusi, kad fotografuodamasi vykdė įsakymus. Kitas tyrėjas sakė, kad kompaktinėse plokštelėse ir kompiuteriuose buvo rasta daugiau kaip 1,000 nuotraukų, kurių maždaug 280 įrodo kalinių žeminimo atvejus. L. England gresia 38 metai kalėjimo, jeigu tribunolas pripažins ją kalta dėl visų kaltinimų.

AZIJA

BELJING

Beijing vieno vaikų darželio durininkas trečiadienio rytą peiliu subadė 15 mažų vaikų,

kurių vienas mirė, ir tris auklėtojas. Žuvo ketverių metų berniukas. Du vaikai ir viena auklėtoja, kuriems subadyti kaklai ir gerkles, yra kritiškos būklės. Įtariamas užpuolikas — 51 metų Xu Heping — sulaukėtas. Jo motyvai kol kas neaiškūs. Jį suimamą pavyko tik 8 policininkams. Bejing merijos atstovas spaudai pranešė, kad Xu Heping serga schizofrenija ir buvo gydomas ligoninėje.

PIETŲ AMERIKA

ASUNCION

Paragvajaus prekybos centro, kuriame per gaisrą patikslintais duomenimis žuvo 409 žmonės, savininkas ir trys apsaugininkai antradienį buvo uždaryti į tardymo izoliatorių pateiktus kaltinimus dėl nusižudymų per neatsargumą. Teigiama, jog kilus gaisrui savininkas nurodė apsaugininkams užrakinti prekybos centro duris, kad niekas negalėtų išeiti nesumokėjęs už prekes. Prokuratūra pranešė, kad dar 130 žmonių laikomi dingusiais ir kad sužeistųjų yra 454. Pagrindinėse šios prastai ramios sostinės kapinėse rengiami kapai, kuriuose bus laidojamos ištiesos per gaisrą žuvusios šeimos. Pareigūnai sakė, kad gaisras kilo sprogdus dujomis.

ARTIMIEJI RYTAI

ISLAMABAD

Praėjusį mėnesį Pakistane sulaukėtas „al Qaeda“ kompiuterių žinovas buvo vienas pagrindinių šio teroristų tinklo planuotojų ir rengė samokslą įvykdyti išpuolį Londono Hithrow oro uoste, trečiadienį sakė aukšto laipsnio saugumo pareigūnas. Mohammad Naem Noor Khan ne tik kūrė interneto tinklapius ir elektroninio pašto kodus, kad „al Qaeda“ smogikai galėtų tarpusavyje bendrauti, bet taip pat aktyviai dalyvavo planuojant teroristines atakas.

Darbo grupė sieks didinti operatyvinių tarnybų kontrolę

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Prezidento Valdo Adamkaus sudaryta darbo grupė Operatyvinės veiklos įstatymui tobulinti sieks užtikrinti, kad operatyvinę veiklą atliekančios institucijos būtų kruopščiau kontroliuojamos, prokurorai igytų didesnę vaidmenį, o slapta klausytis telefonų.

Politikos skandalistai repetuoja rinkimų kampaniją

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (BNS) — Skandalistai iš negausios Lietuvos laisvės sąjungos pradėjo ruošti artėjantiems Seimo rinkimams, kaltindami konkurentus tautos mulkinimu ir tradiciškai žadėdami pasakyti visą tiesą apie padėtį Lietuvoje.

Atskirus agitacinius pareiškimus trečiadienį išplatino vienintelis Seimo narys nuo LLS, jos vadovas Vytautas Štuskas — jis kitas skandalais pagarsėjęs partijos aktyvistas, Tauragės rajono savivaldybės tarybos narys Saulius Ozelis.

Konstituciją panorę keisti liberaldemokratai sulaukė kritikos

Vilnius, rugpjūčio 4 d. (ELTA) — Vyriausioji rinkimų komisija (VRK) trečiadienį atsisakė įregistruoti liberaldemokratų iniciatyvinę grupę, siūlančią surengti referendumą dėl Konstitucijos ir kai kurių įstatymų pakeitimų.

Tačiau tame pačiame posėdyje liberaldemokratų atstovai suformavo naują grupę ir pateikė pakartotinį prašymą dėl jos įregistravimo bei patikslintus referendumo siūlomų priimti sprendimų tekstus. VRK atsisakė patenkinti

ninių pokalbių būtų leidžiama ribotą laiką.

Prezidento patarėjos Tomos Birmontienės vadovaujamoje darbo grupė trečiadienį susirinko ir pirmąjį posėdį.

Patarėjos teigimu, posėdyje diskutuota, kodėl nepakankamai veiksminga Seimo Operatyvinės veiklos kontrolės komisi-

jos veikla. „Gal komisija nepakankamai pasitelkė žinovų, kurie galėtų ir turi teisę gauti dokumentus“, svarstė prezidento patarėja.

Patarėja tikisi, kad pakeitimai bus priimti dar šios kadencijos Seime, nes jie susiję su svarbiomis žmogaus teisėmis.

įžeidžiamais pasisakymais apie žydus ir kolegas parlamentarus, už ką ne kartą svarstytas Seimo Etikos ir procedūrų komisijoje ir net buvo patekęs į prokurorų akiratį.

Panašią reputaciją turintis partijos aktyvistas iš Tauragės S. Ozelis, kuriam buvo iškeltos net kelios bylos, savo pareiškimu aiškina, kad sprendimą siekti Seimo nario mandato jį paskatino „nepaprastai įžūliai propaguojama stambiojo kapitalo įtaka valstybės valdymui“ ir „masinių informavimo priemonių begėdiškas naudojimasis cenzūros nebuvimu“.

kurie grupės nariais buvo įvardyti tik trečiadienį. „Supraskite, jog negali būti taip, kad pareiškimą pateikia 21, pasirašo 15, ateina į posėdį 14 žmonių“, teigė VRK narys Viktoras Rinkevičius.

Pirmąjį prašymą pateiktą referendumo siūlytojais sulaukė nemažai pastabų iš Seimo kanceliarijos Teisės departamento ir kalbininkų.

Be to, VRK nariai suabejojo, ar siūlymai keisti Konstituciją suderinami su kitais šiuo metu galiojančiais teisės aktais.

Be to, VRK posėdyje dalyvavo tik 11 grupės narių, nors prašymą pasirašė 19.

Tačiau į posėdį atvyko dar 11 liberaldemokratų atstovų,

! VILNIŲ ATKELIAVO VENGŲ FOTOGRAFIJOS MENO NAUJIENOS

Paties naujausias vengų fotografijos meno kryptis bei savaraiškos formos lietuvių žiurovams pristato keliaujanti Vengrijos šiuolaikinės fotografijos paroda „Lūžtanti šviesa“. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Paties naujausias vengų fotografijos meno kryptis bei savaraiškos formos lietuvių žiurovams pristato keliaujanti Vengrijos šiuolaikinės fotografijos paroda „Lūžtanti šviesa“. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

Septynių įvairių kartų vengų fotografų paroda savo keliuone po įvairias šalis ir miestus pradėjo šių metų pavasarį Kauno „Fujifilm“ galerijoje. Paroda atidaryta liepos 19 d. Lietuvos fotomenininkų sąjungos „Prospekt“ galerijoje Vilniuje.

LIETUVIŲ MUZIKOS AKTUALIJOS

Vokietijoje vykęs Os-nabriuk muzikos festivalis „NordTone — Musik aus dem Baltikum“ daugiausia dėmesio skyrė Lietuvos atlikėjams ir kompozitoriams.

Pirmojo vasaros muzikos festivalio „NordTone — Musik aus dem Baltikum“, vykusio Osnabriuk mieste liepos 4-10 d. programa sudaryta, atrenkant įdomiausius įvairių kartų Baltijos kraštų menininkus ir pritraukiant vokiečių atlikėjus, kurie domisi Baltijos kompozitorių muzika. Daugiausia dėmesio šių metų festivalyje buvo skirta Lietuvos atlikėjams ir kompozitoriams.

Festivalio meno vadovo Michael Dreyer ir violončelininko Davido Geringo pastangomis svečio teisėmis šiemet festivalį buvo pakviestas vilnietis komptorius Anatolijus Šenderovas. Kompozitoriaus muzika skambės beveik visuose festivalio koncertuose.

Festivalio atidarymo koncerte liepos 4 d. griežė Šv. Kristoforo kamerinis orkestras, vadovaujamas Donato Katkaus, koncerto programoje, šalia kitų kūrinių, skambėjo Algirdo Martinaičio „Serenada panelei Europai“ bei A. Šenderovo Trečioji simfonija.

Liepos 5 dieną įvyko ir naujaušio A. Šenderovo kūrinio premjera: violončelininkas Davidas Geringas ir perkusinininkas Pavelas Gunteris atliko muziką, sukurta Izraelio dramaturgo Joshua Sobol pjesės „Getas“ pastatymui Osnabriuk mieste teatre. Ramunės Kudzmanaitės režisuotoje pjesėje pasakojama apie Vilniaus geto teatrą, gyvavusį nacių okupacijos metais. A. Šenderovas, neseniai sukuręs muziką ir to paties pava-

dinimo Audriaus Juzėno filmui, siegtė vengės iliustratyvumo, tuizeto diktato, siekęs kurti „savo filmą“, kuris dialogiškai sąveikautų su spektaklio siužetinė linija.

Festivalio reziduojančių atlikėjų šiemet galima būtų pavadinti violončelininką D. Geringą, kuris grieš trijuose festivalio koncertuose. Liepos 7 dieną su savo mokinių ansambliu „Gerlicelli“ violončelininkas atliko Mindaugo Urbaičio „Bachvariationen II“ bei Anatolijaus Šenderovo „Con amore“. Liepos 8 dieną drauge su Pavėlu Gunteriu D. Geringas atliko ankstyvosios A. Šenderovo kūrybos veikalą — Sonatą violončelei ir mušamiesiems. Liepos 10 dieną festivalio baigiamajame koncerte skambėjo A. Šenderovo Trio Nr. 2, Broniaus Kutavičiaus „Rhythmus-rhythmus“ ir populiarioji Vytauto Barkausko „Partita“. Šiuos lietuvių kūrinius kartu su D. Geringu atliko talentingi atlikėjai iš Baltijos kraštų — latvių smuikininkė Baiba Skridė bei estų pianistas Kalle Randalu.

Festivalio „Dainų vakaro“ (Liederabend) programoje liepos 9 dieną vokiečių atlikėjai — dainininkė Verena Rein ir pianistas Axelis Brauni, šalia Johannes Brahms dainų, įtraukė ir A. Šenderovo, Felikso Bajoro, kitų Baltijos šalių kompozitorių kūrinius. Lėšos už šį koncertą buvo paaugotos Vilniuje veikiančiai vaikų meninei studijai „Diemedis“.

Festivalio dienomis Osnabriuk Marijos bažnyčioje ir Kultūros istorijos muziejuje veikė fotografo Algimanto Kezio darbų ciklo „Pasaulio angelai“ parodos.

(Elta)

A + A

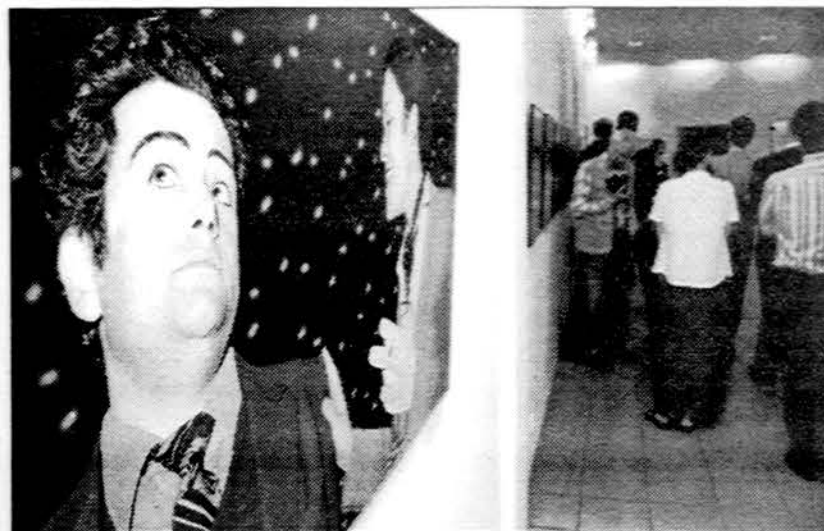
MARYTAI ALDONAI VALAITYTEI-MARKELIENEI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame liūdesio valandoje dukras DAIVĄ ir RITĄ bei brolius dr. JONĄ VALAITĮ ir inž. JURGĮ VALAITĮ su šeimomis.

Ieva ir Leonas Adomavičiai

DRAUGAS, 2004 m. rugpjūčio 5 d., ketvirtadienis

5

Vengrijos šiuolaikinės fotografijos parodoje Vilniuje. Tomo Černišovo nuotr.

Paties naujausias vengų fotografijos meno kryptis bei savaraiškos formos lietuvių žiurovams pristato keliaujanti Vengrijos šiuolaikinės fotografijos paroda „Lūžtanti šviesa“.

Tomo Černišovo (Elta) nuotr.

PRANEŠIMAS

XII Lietuvių Tautinių šokių šventės rengimo komitetas nuoširdžiai dėkoja aukotojams, kurie savo parama prisidėjo prie šventės įgyvendinimo, tačiau nebuvo atžymėti šventės leidinyje: \$1,000 — Jurgis ir Danguolė Jurgutis, Algirdas Vaiciūnas; \$250 — dr. Petras ir Stefa Kisieliai; \$100 — dr. K. G. Ambrozaitis, vysk. Paulius Baltakis, Pijus Pažerūnas (viso \$200), Rita ir Antanas Rašymai, Sigutė ir Jurgis Užupiai; \$50 — A. Rimvydas Minkūnas, Algirdas Vosylis; \$40 — Vytautas Grauzinis; \$35 — Vincas Lukas; \$40 — Aleksas Vitkus (viso \$130); \$25 — Rima Idzelis, Regina Juškaitis, Aldona Sandargas, Dana Šlenys; \$20 — Liuda Butikas, Andrius A. Butkūnas, Julia Cook, dr. Janina Jakševičienė, Vida Plioplienė; \$15 — Juozas ir Kristina Masilius; \$10 — Eglė Juodvalkie, Suzanne Zelnik Geldys. Didelis lietuviškas ACIŲ visiems XII Lietuvių Tautinių šokių šventės remėjams!

Taip pat, pranešame šokių šventės loterijos laimėtojus (bilietai ištraukti š.m. birželio mėn. 19 d. ir laimėtojams pranešta tiesioginiai): 1-ma dovana — 2 SAS bilietus į Vilnių (dėka Vytis Tours) — Martha Ruikis; 2-ra dovana — Ložė šokių šventei — Donatas Uogintas; 3-ia dovana — 500 dol. — Rimgautas Gulbinas; po du bilietus į šventę — Isabele Stončienė, R. J. Nakas. Po du bilietus į šventę taip pat laimėjo R. Zorska, Alvinas Karnius ir Amanda Muliolis, tačiau praše laimikius perduoti kitiems. Šie bilietai perduoti Lietuvos vaikų vilties vaikams bei jų motinoms.

A + A Dr. VITA ŽILINSKAITĖ VILEIŠIENĖ

Mirė 2004 m. liepos 27 d. Malibu, CA, sulaukusi 87 metų.

Gimė 1916 m. lapkričio 24 d. Minske, buvo prof. Jurgio ir dr. Ksaveros (Frankaitės) Žilinskių dukte. Baigė Šv. Kazimiero Mergaičių gimnaziją Kaune ir įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą studijuoti mediciną. 1935 m. ištekojo už diplomato Petro Vileišio ir apsigyveno Romoje, kur tęsė savo studijas toliau. Sovietams okupavus Lietuvą, išvyko į Ameriką, gyveno Čikagoje, vėliau Waterbury, Conn. 1950 m. baigė medicinos mokslus Vermont universitete ir nuo 1954 m. užsiėmė privačia praktika Waterbury, Conn. Išėjusi į pensiją apsigyveno Floridoje, vėliau pas dukterį Birutę, Malibu, CA, kur jos globojama, po ilgos ligos ir mirė.

Ji buvo meniškios sielos, mėgo piešti, užsiėmė keramika, fotomenu, mėgo gamtą ir keliones.

Liūdėti liko: dukterė Birutė Vileišytė, sūnus Petras Vileišis, jr. su žmona Lucienne, Middlebury, Conn., seserys Rita Frankas ir Lucija Bowen, svainė Rita Vileišytė-Bagdonienė, dvi anūkės ir du proanūkai bei kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Laidotuvės įvyks rugsejo mėn. Waterbury, Conn., kur yra jos šeimos kapai.

Liūdinti šeima

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

SV. KAZIMIERO KONGREGACIJOS seserys maloniai kviečia visus dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti, kad kongregacijos įsteigė Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Mišios bus šį šeštadienį, rugpjūčio 7 d., 9:30 v.r., seselių motiniškame name, 2601 West Marquette Road, Chicago. Mišias aukos kunigas John Molnar, O.S.A., Šv. Teresės namų, Lemonte kapelionas. Prašome dalyvauti.

JUZĖ IVAŠAUSKIENĖ JAU 20 METŲ talkininkauja „Draugo“ gegužinėse, vaišindama susirinkusius kava ir pyragais. „Draugo“ dienraščio Taryba ir Valdyba nuoširdžiai dėkinga uoliai pagalbininkei.

PIANISTAS RIMANTAS VINGRAS, šiuo metu dėstantis fortepiono kursą Cincinnati universitete, Lietuviškų studijų ir poilsio savaitės Dainavoje užbaigiamą vakaro koncerte, šeštadienį, rugpjūčio 28 d., po trumpo savo paskaitos „Simbolis ir muzika“ skambins Čiurlionio ir kitų kompozitorių kūrinius.

ALTO ČIKAGOS SKYRIAUS valdyba ruošia tradicinę gegužinę sekmadienį, rugpjūčio 8 d., Ateitininkų namų sodelyje nuo 12 v.p. iki 6 v.v. Meninė programa atliks S. Jagminienės „Tėviškės“ kapela, bus skanaus maisto, gerimų, veiks loterija. Atvykite kartu su draugais pabūti gamtoje.

KVIEČIAME VISUS SMAGIAI praleisti sekmadienio popietę Ateitininkų namų ažuolyne. Galėsite pasigardžiuoti vietoje kepamais šašlykais, nuotaikingai pasiūkti grojant Antano Andriekaus vadovaujamai grupei, taip pat išbandyti savo laimę loterijoje bei atsigalvinti puikiais gerimais. Gegužinė įvyks rugpjūčio 15 d., sekmadienį, adresu: 12690 S. Archer Ave. Dėl informacijos skambinti tel. 773-523-7205. Organizuoja

„DRAUGO“ AUKOTOJAI

HALINA BAGDONIENĖ iš Oak Lawn, IL, yra viena pareigingiausių mūsų skaitytojų — ji ne tik prates „Draugo“ prenumeratą, gražino laimėjimo bilietėlių šakneles, bet kartu atsiuntė ir 50 DOL. auką. Širdingai dėkojame!

JOSEPH BERNOT, gyv. Union, NJ, pratesdamas „Draugo“ prenumeratą, atsiuntė 50 DOL. auką. Labai dėkojame.

DR. VYTAUTAS MUSONIS iš Oak Lawn, IL, kartu su „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 DOL. auką. Nuosirdžiai ačiū.

DONATAS GREB, gyv. Piedmont, CA, pratesdamas prenumeratą, „Draugą“ apdovanojo 60 DOL. auka. Širdingas dėkui.

IRENA LUKAUSKAS iš Fort Myers, FL, ne tik skaitys „Draugą“ dar visus ateinančius metus, bet jo leidimą sutvirtino 50 DOL. auka. Dėkojame už dosnumą.

STASĖ ŽEMGULIS, gyv. New Buffalo, MI, prates „Draugo“ prenumeratą ir atsiuntė 50 DOL. auką. Nuosirdus ačiū!

MARIJA NORUŠIS, gyv. Highland Park, IL, atsilpygindama už „Draugo“ prenumeratą, atsiuntė dar 100 DOL. auką. Kokia graži ir prasminga dovana dienraščiui, švenčiančiam 95-ąjį gimtadienį. Dėkojame.

VERONIKA PLESKUS iš St. Pete Beach, FL, siūsdama „Draugo“ prenumeratos mokesį, pridėjo ir 50 dol. auką. Jos dosnumą nuoširdžiai įvertiname. Ačiū!

Skelbimai

• **PIGLIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA!** Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius“? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikietį firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išsklaidę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokites lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šią dieną su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nušimčiais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.

Prie Dariaus ir Girėno paminklo

Amerikos lietuviai, Steponas Darius ir Stasys Girėnas, gimę Lietuvoje, augę JAV, 1933 m. liepos 15 d., įjungę „Lituanikos“ variklius, pakilo transatlantiniam žygiui. New Yorkas–Kaunas netrumpas nuotolis ir anuometinėmis sąlygomis, rizikingas kelias.

Darius ir Girėnas savo žygį skyrė Jaunajai Lietuvai. Deja, likimas nebuvo palankus. Perskridus Atlanto vandenyną ir artėjant prie Lietuvos, tasyk vokečių, o dabar lenkų valdomoje žemėje, „Lituanika“ „atmušė sparnelius ir sausą eglę“. Drąsuoliai pasitiko negailestinga mirtis. Tai atsitiko liepos 17 dienos parčiais.

Siemet sukako 71-eri metai nuo Dariaus ir Girėno žūties. Tragiška mirtimi paženklinta diena tapo nepamirštama data. Amerikos lietuviai kasmet lie-

pos mėnesį pagarbiai prisimena galutinio tikslo nepasiekusius didvyrius.

Šiais metais (iki šiol turimomis žiniomis) žūties paminėjimai buvo surengti New Yorko ir Detroito lietuvių bendrijose. Čikagos mieste, Dariaus ir Girėno buvusioje gyvenvietėje, buvo primirštas ilgų metų virtinėje įprastas žuvusiųjų pagerbimas.

Kadaise Čikagoje Dariaus ir Girėno skrydžio paminėjimus rengdavo JAV karinių pajėgų veteranai. Jiems talkininkaudavo kitos organizacijos. Laiko tėkmėje menkėjo dėmesys ir pastangos. Lietuvių kilmės karo veteranai baigia išsivietinti ir išsivaikščioti. Vieni veteranų namai panašėja į senienų sandėlį, o kituose jau šeiminkauja kitataučiai. Kitos Čikagos lietuvių organizacijos (įskaitant

tebeveikiančius „veiksnius ir tarinius“) užsiiminėja kitokiais darbais ir darbeliais. Prieš porą metų ypatingiau pasireiškė mūsų inžinieriai ir architektai, atrodė, jog siemet „numojo ranka“.

Ką gi, atviriau kalbant, sens-tame. Retėja ankstyvesniųjų lietuvių ateivių ir senesniųjų laikų bei įvykių prisimenančiųjų gretos.

Šių metų liepos 17 dieną buvo dalinai apsiniaukęs dangus, protarpiais laškojo lietutis. Tos dienos vidurdienyje, prie California ir 67-osios gatvių sankryžos stovinčio Dariaus ir Girėno paminklo nesimatė vaikštinėjančių žmonių. Priartėjus arčiau, į akis krito prie paminklo grotelių pritvirtintos raudonos rožės, perrištos lietuvių liaudies raštais išmarginta juostelė. Prie rožių aiškiai matėsi iš plastikos ar kokios kitos me-

Gėles prie Dariaus ir Girėno paminklo Marquette Parke.

P. Petručio nuotr.

dziagos pagamintas angeliukas.

Kazin kieno tai buvo atliktas darbelis? Kam tą dieną atėjo mintis pagerbti a.a. Steponą Darius ir Stasį Girėną?

Kitą dieną be žinios dingio Dariaus ir Girėno skirtos gėlės, dingio angeliukas. O kiek vėliau

dingio ir dailiai išausta juostelė.

Nežinia kas teikėsi nuosirdžiau mostu pagerbti Lietuvą išgarsinusius oreivius? Nežinia kam prireikė pašalinti Dariui ir Girėnui skirtus pagarbos ženklus?

Petras Petrutis

LEMONTO LB GEGUŽINĖ

Gegužinėms oro neužsakys, o tas ir kelia didžiausią rūpestį jo rengėjams. Lemonto apylinkės LB valdybos rengiamai gegužinei, apie geresnį orą, net nebuvo galima svajoti, diena pasitaikė nei per karštą, nei per šaltą, tad kaip tiksliai tokią gražią dieną šitiek daug žmonių atsilankė į šią gegužinę. Matėsi joje visų bangų lietuviai, visi geroje nuotaikoje, visi bendrai linksminosi. Į gegužinę atsilankė LB Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė, kuri paprastai atsilanko į kiekvieną Lemonto apylinkės LB rengiamą parengimą. Mes, valdybos nariai labai esame jai dėkingi už tokią skiriamą mums dėmesį. Gegužinėje dalyvavo Brighton Parko LB pirm. Salomėja Daulienė, Vidurio Krašto apygardos pirm. Aušrelė Sakalaite, Marquette Parko LB išdininkas Edvardas Pocius su žmona Anele ir kt.

Paprastai į mūsų rengiamas gegužines, kas malonu pastebėti, suvažiuoja gana daug trečiosios bangos lietuvių, tad ir

užkalbinau prie vieno stalo: Antaniną Pocienę, Jaunių Gasiūną, Romutę ir Eligijų Bankauskus, Elvyrą ir Valentą Bačkus, norėdama išgirsti jų nuomonę apie mūsų rengiamas gegužines. Dauguma jų sakė, kad net ir nežino kas juos pradžioje patraukė į Lemonto apylinkės LB rengiamas gegužines, gal ir pradžia buvo nuo šašlykų, nes jiems daugiau patraukė maistas gamtoje. Pirmą kartą atvykus, patiko aplinka, maistas geras, muzika gera, tad ir pradėjo į jas važinėti ir vis daugiau savo draugų į jas kvies-ti. Be to, gegužinių metu gali susitikti senų nematytų draugų, tai dėlto mes daugiausia čia ir suvažiuojame. Cepelinai skanūs, bet mes dar patys labai daug verdame namuose, tad gegužinėse mes norime daugiau lauke kepto maisto. Paklausiau, o kaip su „Draugo“ rengiama gegužine? Visi sakė, kad „Draugo“ gegužinė visados vyksta, nes ten jie sutinka draugus su kuriais tik kartą metuose pasi-

Prie maisto stalo iš kairės: Ligija Spudienė, Stasė Jagminienė, Genutė Stasiulienė, Natalija Mažeikiene, pirm. N. Nausėdienė, Algirdas Razumas, Genutė Razumienė ir Juzelė Laukaitienė.

mat, tai jau taip nusistovėjo, kad „Draugo“ gegužinė pasidare jų susitikimo vieta. Pasiūliau ne tik dalyvauti gegužinėje, bet ir paremti patį „Draugą“ t.y. skaityti ir užsisakyti. Gegužinėje grojo jau išpopuliarėjęs estrados solistas Albertas Andriejus, tad ne nuostabu, kad čia ne tik kelios poros sukėlėsi, bet šokių aikštelė buvo pilna šokėjų, jungėsi visi, sudarinėjo bendrus ratelius. LB valdybos parengimo vadovė, Stasė Jagminienė, dirbusi prie maisto padavimo, nepatingėjo ir pasiūmusi savo akordeoną prisijungė prie solisto ir taip linksma muzika su šokiais tęsėsi net iki 6 val. vakaro.

Maistui bilietus pardavinėjo Eugenijus Stasiulis, Nijolė Nausėdienė, Danutė Dirvonienė.

Prie maisto stalų patarnavo: Genutė Stasiulienė, Ligija Spudienė, Genutė Razumienė, St. Jagminienė, Natalija Mažeikiene, Marija Bliuvienė, Marytė Černiūtė.

Šašlykus kepė patyrę specialistai — Vytautas Jagminas ir

Algirdas Razumas. Labai skaniaus cepelinus pateikė „Bravo“ kavinės šeimininkės. Algirdas Razumas ne tik kepė šašlykus, bet maisto stalui gabeno iš virtuvės garuojančius puodus cepelinų, prisidėjo prireikus vyriškos pagalbos.

Gegužinės loterija buvo didelė ir joje matėsi vertingų fan-tų, kuriuos paaugojo mūsų bendruomenės nariai: Kostas ir Elena Motušiai, Julius ir Zita Širkai, Vida Ročiūnienė, Genutė Stasiulienė, Nijolė Nausėdienė, Elena Jasinevičienė, Marytė Černiūtė, Kazys ir Juzelė Laukaitiai, Nijolė Nausėdienė, Stasė Korres ir Kronų anukė Auksė Kronaitė.

Prie kavos patarnavo Juzelė ir Kazys Laukaitiai. Kazys Laukaitis gegužinėje sukiojosi nuo ankstyvo iki vėlyvo vakaro ir tvarkė visą gegužinės ūkį. Duoną ir pyragus gegužinei paaugojo Anų kėpykla, kurie ištaisai

mus remia. Ačiū Anų kėpyklai.

Prie baro dirbantiems Leonui Juračiui ir Jonui Rudačiui reikėjo gerai pasisukioti, kad suspėtų visus aptarnauti, bet jau jie prie tokių darbų pripratę, tad ir nebuvo jokios grūsties prie baro. Bendrai baras atlaikė visos gegužinės ilgiausias valandas.

Lemonto apylinkės LB valdyba labai dėkinga visiems atsilankiusiems, visiems aukotojams, visiems talkininkams, tik jūsų pagalba ir paramos dėka padės LB išsilaikyti. Labai dėkojame „Draugui“, kuris taip nuoširdžiai kiekvienos dienos puslapiuose skelbė apie mūsų gegužinę. Dėkojame „Margučio II“ radijo laidoms, kurios skelbė ir kvietė visus atsilankyti į mūsų gegužinę, dėkojame A. Šluto radijo laidoms, kurios visados išgarsina mūsų renginius.

Iš anksto kviečiu visus į kitą mūsų gegužinę, kuri įvyks rugpjūčio 22 dieną, bus proga atsipirkti tiems, kurie nedalyvavo šioje gegužinėje. Lauksime visų.

Nijolė Nausėdienė

„Draugo“ knygynėlyje

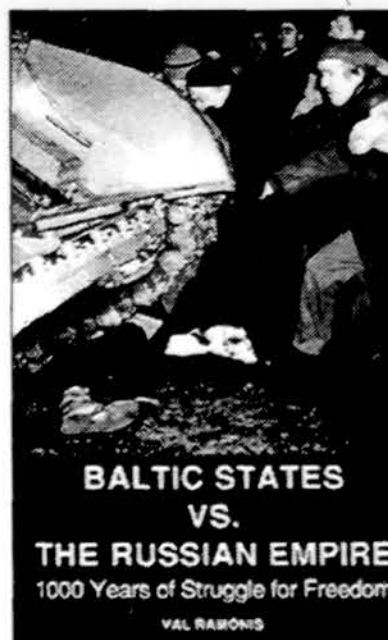
Val Ramonis

BALTIC STATES VS. THE RUSSIAN EMPIRE 1000 Years of Struggle for Freedom

Knyga parašyta anglų kalba. Joje aprašomas ilgas ir sunkus kelias nepriklausomybės link.

Autorius įžangos žodyje rašo: „Mažos Baltijos šalys — Lietuva, Latvija ir Estija — nepriklausomos buvo trumpą laiką tarp Pasaulinių karų. Jos visą laiką stengėsi išsikovoti laisvę ir nepriklausomybę“. Šią tiesą autorius girdėjo daugelį kartų iš pasakojimų, per radiją ir televiziją, iš spaudos straipsnių, ir tai jį labai liūdino.

Knyga gausiai apipavidalinta istorinėmis nuotraukomis, pradedant 10–11 amžiumi. Kaina 5 dol. Norintieji įsigyti šią ar kitas knygas, skambinkite į „Draugo“ knygynėlį, tel. 773-585-9500.

Šašlykus kepė Algirdas Razumas ir Vytautas Jagminas.